

N:o 40.

Ank. till Riksd. kansli den 18 april 1901, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar af rättegångsbalken, lag om hvad iakttagas skall i afseende å införande af lagen om ändring i vissa delar af rättegångsbalken, lag om ändring i vissa delar af utsökningslagen, lag om beräkning af fatalietid i visst fall samt lag om offentlighet i visst fall vid förhör inför hofrätt.

Genom en den 31 december sistlidet år aflåten proposition, n:o 24, hvilken af båda kamrarne blifvit till lagutskottet hänvisad, har Kongl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagda, i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll, föreslagit Riksdagen att antaga här nedan införda förslag till

- 1:o) lag om ändring i vissa delar af rättegångsbalken;
- 2:o) lag om hvad iakttagas skall i afseende å införande af lagen om ändring i vissa delar af rättegångsbalken;
- 3:o) lag om ändring i vissa delar af utsökningslagen;
- 4:o) lag om beräkning af fatalietid i visst fall; samt
- 5:o) lag om offentlighet i visst fall vid förhör inför hofrätt.

De lagförslag, som genom förevarande proposition blifvit till Riksdagens pröfning framlagda, hafva till hufvudsakligt ändamål att reglera de förhållanden, som angå fullföljd af talan i högre rätt mot allmän

domstols utslag. Lagförslagen åsyfta emellertid ej någon sakligt genomgripande omgestaltning af gällande lagstiftning härutinnan, utan allenast att, med bibehållande af sjelfva hufvudgrunderna för lagstiftningen om fullföljd af talan, undanrödja vissa bristfälligheter och oegentligheter samt att åt bestämmelserna i ämnet bereda ökad enkelhet och öfverskådlighet. Anledningen till den begränsning, lagförslagen sålunda erhållit, har af föredragande departementschefen utförligt angifvits i det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet för den 30 september 1898, och tillåter sig utskottet att härtill hänvisa.

De ändringar i rättegångsbalken, som uti propositionen ifrågasättas, afse emellertid ej alla talans fullföljd. Propositionen innehåller nemligen äfven bestämmelser angående rättegångsförfarandet i mål och ärenden, som hos hofrätt omedelbarligen anhängiggöras, och derjemte hafva frågorna om invändning i rättegång samt om domstols skyldighet att oberoende af invändning ingå i pröfning af underrätts behörighet upptagits till behandling i deras fulla omfattning. Propositionens bestämmelser i sistberörda afseenden hafva affattats i hufvudsaklig öfverensstämmelse med nya lagberedningens den 16 mars 1893 afgifna förslag.

I propositionen har vidare framlagts förslag till bestämmelser angående verkställighet i vissa fall af beslut, som ej vunnit laga kraft.

Då utskottet nu går att öfver de i propositionen innefattade lagförslagen afgifva utlåtande, anser sig utskottet först böra lemna en kort framställning af lagförslagens hufvudsakliga innebörd, stäld i jemförelse med gällande rättsregler i motsvarande delar.

Hvad då angår *invändningar i rättegång*, skilja sig propositionens bestämmelser derutinnan ganska väsentligt från nuvarande lagstiftning i ämnet. Detta gäller i främsta rummet lösningen af frågan, huruvida och i hvad mån vissa invändningar skola ega processhinderande inverkan, d. v. s. kunna omedelbart fullföljas i högre rätt med den påföljd, att rättegången i underdomstolen måste afbrytas i afbidan på öfverinstansens utlåtande.

Såsom bekant, äro dylika processhinderande invändningar enligt gällande lag helt och hållet främmande för brottmålsprocessen, och enahanda är förhållandet beträffande tvistemål, som skola bedömas enligt sjölagen, samt konkursmål. I fråga om öfriga tvistemål känner gällande lagstiftning två invändningar af processhinderande natur, nemligen invändningen mot domstols behörighet och invändningen om flere parters inkallande.

Enligt propositionen skall sistnämnda invändning upphöra att

processhindrande, och dylik verkan har i stället tillagts invändningen om jäf mot ledamot af underrätten. Derjemte har invändnings processhindrande inverkan i propositionen gjorts oberoende af det måls beskaffenhet, hvori invändningen framstälts, och alla tvistemål och brottmål hafva sålunda i berörda hänseende likstälts. Äfven innebörden af den verkan, en processhindrande invändning utöfvar, är efter propositionen en annan än i nu gällande lag. För närvarande medför framställandet af en dylik invändning, derest parten ej åtnöjer sig med underrättens deröfver meddelade beslut, med nödvändighet, att rättegången genast afbrytes; enligt propositionen åter skall, oberoende af sådan invändning, åt målet egnas åtminstone den behandling, som kan ifrågakomma å den dag, då underrätten afkunnat beslut öfver invändningen.

Kan samma dag målet slutligen afgöras eller till edgång i målet dömas, må detta äfven ske; i annat fall skall, i tvistemål, för så vidt motparten det påyrkar, och i brottmål, derest rätten så pröfvar lämpligt, målets vidare handläggning uppskjutas i afvaktan på utgången af invändningsfrågan. Framställer i tvistemål motparten ej yrkande om rättegångens afbrytande eller finner i brottmål rätten sådant ej behöfligt, skall handläggningen inför underrätt obehindrad fortgå; dock får ej slutligt utslag eller edgångsbeslut i målet meddelas, förr än laga kraft egande beslut i invändningsfrågan föreligger.

Än vidare må såsom en skiljaktighet mellan nu gällande lag och propositionens bestämmelser om processhindrande invändningar framhållas, att efter nuvarande lagstiftning part kan när som helst under målets fortgång vid underrätten framställa dylik invändning, utan annan påföljd, derest han afsigtligt dermed dröjer, än det i 16 kap. 5 § rättegångsbalken stadgade bötesstraff, medan enligt propositionen invändningen, derest ej parts rätt att den framställa skall anses försutten, måste göras i ett visst tidigare skede af rättegången. Propositionens föreskrifter i sistberörda hänseende äro emellertid ej alldeles desamma i fråga om invändningen rörande jäf mot ledamot af underrätten som beträffande invändningen mot underrätts behörighet. Sistnämnda invändning måste, för att såsom sådan blifva af underrätten upptagen, ovilkorligen framställas vid första rättegångstillfälle, då svaranden är tillstädes, och svarandens bristande kännedom om underrättens obehörighet kan ej lända till ursäkt för dröjsmål med invändningen; i fråga om jäf mot ledamot af underrätten åter står parts invändningsrätt öppen till första rättegångstillfälle, efter det den omständighet, hvarå jäfvet grundas, blifvit parten kunnig.

Rätten till fullföljd af talan mot underrätts beslut, hvarigenom en

processhindrande invändning ogillats, har i propositionen liksom enligt gällande lag gjorts beroende deraf, att parten inom viss kort tid från beslutets afkunnande deremot hos underrätten anmäler missnöje. I gällande lag föreskrifves, att dylik missnöjesanmälan skall ske senast dagen efter beslutets meddelande; enligt propositionen åter måste missnöje anmälas redan samma dag, underrätten afkunnat beslut öfver invändningen, och innan rättegångsförhandlingarna för dagen avslutats.

De nu gällande rättsreglerna angående *domarejäf* hafva uti propositionen undergått förändringar äfven i andra hänseenden än de ofvan berörda. Sålunda har högre rätts befogenhet att, utan derom af part gjord invändning, upptaga fråga om jäf mot domare i lägre instans helt och hållet upphäfts. Äfven parts för närvarande obegränsade rätt att i högre instans framställa eller fullfölja sådan invändning har i väsentlig mån inskränkts. I detta afseende innehåller propositionen först och främst förbud att i högre rätt fullfölja talan mot beslut, hvarigenom lägre instans förklarar någon sin ledamot jäfvig; i sammanhang hvarmed upphäfts det i 13 kap. 3 § rättegångsbalken nu gifna stadgandet om skyldighet för part att vidkännas kostnaden för förordnande af ojäfvig domare i den jäfvig förklarades ställe. Har underrätt ogillat jäf mot särskild ledamot af häradsnämnden, får enligt propositionen ej häremot talan i högre rätt fullföljas, och fråga om sådant jäf får ej heller i högre rätt väckas. Hvad vidkommer jäf mot häradshöfding eller häradsnämnd eller ledamot af rådstufvurätt, har rätten att derom i högre instans väcka fråga begränsats till de fall, då parten ej varit i lägre rätt tillstädes eller eljest ej förr än i den högre rätten haft tillfälle att framställa jäfvet.

Beträffande *invändningen mot underrätts behörighet* har svarandens nu oinskränkta befogenhet att först i hofrätten densamma framställa gjorts beroende deraf, att svaranden ej varit vid underrätten tillstädes, samt att han för sin utevaro haft laga förfall.

I fråga om underrätts behörighet intager propositionen äfven i öfrigt en från gällande rätt väsentligt afvikande ståndpunkt. Enligt rättegångsbalkens nuvarande lydelse äro bestämmelserna om forum oeftergifliga och skola förty af domstolarne beaktas, vare sig invändning från parts sida göres eller icke. Här af följer, att, då i öfverrätt eller högsta domstolen utrönes, att underrätten varit obehörig att handlägga målet, af domstolarne i saken förut meddelade beslut måste undanrödjas. Propositionen gör härutinnan den ändring, att en eljest obehörig underrätt i regel skall anses behörig, derest ej part i vederbörlig tid och ordning deremot framställer invändning. För åtskilliga

fall har det emellertid funnits nödvändigt att bibehålla den nuvarande skyldigheten för underrätt att oberoende af invändning visa målet ifrån sig. De i propositionen härom gifna regler afse sådana mål och ärenden, i hvilka antingen saken på grund af gällande författningar ej tillhör domstols handläggning, eller den är af beskaffenhet att böra upptagas vid domstol af annat slag eller annan grad i instansordningen, eller det i följd af målets särskilda natur är af vigt, att det vid viss underrätt handlägges. I dessa fall skall alltså underrätten skilja sig från målet, äfven om part underlåter att mot underrättens behörighet framställa invändning. Likaledes eger för dylika fall högre rätt att ex officio upptaga frågan om underrättens behörighet till bedömande. I sistnämnda hänsende göres dock i propositionen undantag för sådana mål, deri fråga är om ansvar eller annan påföljd för brott. Beträffande dessa mål eger högre rätt ej att ingå i pröfning af underrättens behörighet i andra fall, än då frågan derom af part i laga ordning dragits under den högre rättens pröfning eller målet bort af underrätten ex officio afvisas af annan anledning än den, att målet är af brottmåls natur.

I fråga om mål, som blifvit omedelbart vid högre rätt anhängiggjort, gäller enligt propositionen liksom enligt nuvarande lag, att pröfning af rättens behörighet skall oberoende af invändning ega rum.

Rätt till *särskild klagan öfver underrätts under rättegången meddelade beslut i invändningsfrågor* är i propositionen, liksom enligt gällande lag, inskränkt till de processhinderande invändningarna.

Angående propositionens bestämmelser i öfrigt om *fullföljd af talan* må till en början nämnas, att desamma i likhet med gällande rätt, sådan den i praxis utbildats, utgå från ståndpunkten, att under högre rätts pröfning kan hänskjutas ej allenast sjelfva rättsfrågan, utan äfven frågan om hvad som får anses vara i målet bevisadt, samt att vid afgörande af detta senare spörsmål öfverdomstolen eger taga hänsyn jemväl till bevisning, som först der blifvit åberopad. I öfvensstämmelse härmed föreslås i propositionen upphäfvande af det i strid mot nämnda ståndpunkt varande, i praxis redan ur tillämpning komna stadgandet i 30 kap. 11 § rättegångsbalken, enligt hvilket det är förbjudet att hos Konungen förebringa bevisning, som redan vid rättegången i lägre instanser varit tillgänglig.

Enligt gällande rätt skola *underrätts beslut under rättegången* i allmänhet fullföljas i sammanhang med hufvudsaken. Undantag härifrån utgöra dels beslut, hvarigenom dömts till värjemålsed, dels beslut om parts häktande eller kvarhållande i häkte, dels ock beslut om uppskof

med rättegången, för så vidt parten tror sig kunna visa, att målet derigenom onödigt uppehålles; hvarjemte i en del speciella författningar, exempelvis förordningen angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof samt lagen om boskildnad, bestämmelser meddelats om särskild fullföljd af talan mot vissa beslut.

Den rätt till *särskild talan mot underrätts beslut under rättegången*, som gällande lagstiftning medgifver, är i propositionen ej blott bibehållen, utan i väsentlig mån utsträckt.

I detta afseende må först och främst framhållas, att enligt propositionen särskild talan i regel skall föras mot sådana beslut, hvilka beröra någon, som ej är part i saken, men i en eller annan egenskap — såsom fullmäktig, vittne eller dylikt — deri uppträder.

Föremål för särskild klagan äro vidare enligt propositionen jemväl sådana under rättegången meddelade beslut, som angå parts fällande till ansvar för processuella förseelser, samt beslut, hvarigenom underrätt beviljat kvarstad, skingringsförbud eller annan dylik åtgärd eller ogillat yrkande om häfvande af sådan åtgärd.

Slutligen har uti propositionen stadgats rätt för den, som är missnöjd med beslut, hvarigenom under rättegången förordnats om hans häktande eller kvarhållande i häkte, att särskildt öfverklaga beslutet; och detsamma har medgifvits beträffande beslut om någons hemtande till rätten.

En följd af den utsträckta rätt till särskild klagan, som i propositionen sålunda medgifvits, har blifvit, att de bestämmelser, som för närvarande äro gifna derom, att böter, som ådömts svarandepart för utevaro, kunna uttagas, innan beslutet vunnit laga kraft, blifvit upphädda.

Hvad sedermera angår *sättet för fullföljd i hofrätt af talan emot underrätts utslag*, har propositionen bibehållit de nuvarande formerna härför, vad och besvär. Bestämmelserna angående hvilketdera rättsmedlet skall i olika fall komma till användning ansluta sig äfven i sak temligen nära till gällande rätt, men hafva i formelt hänseende ett afgjort företräde, i det att samtliga upptagits under 25 kap. rättegångsbalken i stället för att, såsom nu, vara splittrade bland flere olika författningar.

Liksom hittills skall enligt propositionen *vadeförfarandet* i regel användas såsom rättsmedel mot underrätts slutliga utslag i tvistemål af beskaffenhet att böra genom stämning anhängiggöras. Undantag härifrån utgöra enligt propositionen allenast vissa sjörättsmål, som jemlikt 330 § sjölagen skola fullföljas genom besvär från underrätt till Konun-

gen, samt sådana utslag, genom hvilka underrätten förklarar sig obehörig eller stämningen ogill; för fullföljd af talan emot dessa senare utslag skall nemligen enligt propositionen besvär ega tillämpning utan afseende å målets beskaffenhet i öfrigt.

Vadeförfarandet är emellertid uti propositionen ej inskränkt till tvistemål af ofvan angifven art; oaktadt målet är sådant, att det ej skall genom stämning anhängiggöras, skall talan emot underrätts slutliga utslag deri, i öfverensstämmelse med hvad nu gäller, fullföljas genom vad i följande tvistemål, nemligen: konkursmål, rörande betalnings- eller förmånsrätt eller undanskiftande af egendom eller ackord eller klander af utdelningsförslag, boskilnadsmål, beträffande ansökningen om boskilnad, samt mål rörande jordegarens rätt öfver vattnet å hans grund.

Talan mot underrätts slutliga utslag i andra tvistemål än de förut nämnda skall fullföljas genom besvär. Så skall ock vara fallet i fråga om underrätts slutliga utslag i brottmål och sådana ärenden, som genom ansökning eller annorledes kommit under behandling af underrätt.

Beträffande sådana underrätts beslut under rättegången, emot hvilka särskild klagan är tillåten, gäller enligt propositionen, att talan deremot skall fullföljas genom besvär, utom i fråga om beslut, hvarigenom underrätt dömt till värjemålsed. För fullföljd af talan emot beslut af sistnämnda art skall enligt propositionen, liksom enligt nu rådande praxis, lända till efterrättelse hvad i sådant hänseende gäller om rättens slutliga utslag i målet.

Särskilda föreskrifter hafva i propositionen meddelats för de fall, då underrätts slutliga utslag innefattar beslut af beskaffenhet, att, der det under rättegången meddelats, särskild klagan varit tillåten. I sådant hänseende föreslås, att talan mot beslut i fråga, som rörer fullmäktig eller vittne eller annan, som kallats att meddela upplysning i målet, alltid skall fullföljas genom besvär, hvaremot talan emot annat i slutligt utslag innefattadt beslut i regel skall föras i sammanhang med fullföljd af talan i hufvudsaken och sålunda genom särskilda besvär fullföljas endast för det fall, att den, som är med beslutet missnöjd, ej fullföljer talan i hufvudsaken.

Mot de af underrätt under rättegången meddelade beslut, som ej få särskildt öfverklagas, skall enligt propositionen liksom enligt gällande rätt talan fullföljas i sammanhang med hufvudsaken och sålunda det rättsmedel användas, som för talans fullföljd i hufvudsaken är föreskrifvet. Från denna regel gifvas dock i propositionen tre särskilda

undantag. Dels har det nemligen medgifvits part att i sammanhang med klagan öfver edgångsutslag fullfölja invändning, som kan på frågan om edgången inverka, dels har befogenhet lemnats öfverdomstolarne att vid pröfning af besvär öfver beslut, hvarigenom förelagdt äfventyr tillämpats, pröfva giltigheten af sjelfva föreläggandet, dels slutligen har part, som i hufvudsaken vunnit, tillerkänts rätt att, utan öfverklagande af underrättens utslag, till bemötande af vederparts ändringsökande påkalla pröfning af beslut i fråga, som rättegången rör och ej må genom särskild klagan fullföljas.

Enligt gällande lag skall, då någon samtidigt ställes under tilltal för flere under olika domstolars domvärjo begångna förbrytelser, hvarje rätt i regel blott pröfva, huruvida den tilltalade är saker till hvad der lägges honom till last, men den domstol, der ransakning sist eger rum, bestämma straffet för alla de förbrytelser, till hvilka han befunnits skyldig. Då vid sådant förhållande de föregående domstolarnes utslag icke lämpligen kunna göras till föremål för särskild klagan, har uti propositionen, i öfverensstämmelse med rådande praxis, upptagits ett uttryckligt stadgande, att klagan öfver sådant utslag skall föras inom samma tid och i samma ordning, som gäller för klagan mot den sist meddelade domen.

I nuvarande lagstiftning hafva domstolarne för vissa fall fått sig ålagdt att i sammanhang med utslags meddelande lemna underrättelse om hvad för talans fullföljande bör iakttagas. De derom gällande föreskrifterna hafva ej ansetts tillfyllestgörande, och propositionen har fördenskull upptagit en allmän bestämmelse derom, att underrätten, då slutligt utslag afkunnas eller till värjemålsed dömes, skall i utslaget gifva till känna, huruvida talan deremot skall fullföljas efter vad eller genom besvär, så ock i hvilken hofrätt ändring bör sökas samt, der talan skall fullföljas genom besvär, inom hvilken tid besvären böra till hofrätten ingifvas. Tillika har föreskrifvits, att den hänvisning, underrätt sålunda lemna, skall i fråga om sättet för fullföljd af talan lända till ovilkorlig efterrättelse. Detta innebär ej blott, att partens rätt till talan anses förvarad, derest han iakttagit, hvad domstolen föreskrifvit — något som redan nu är i praxis antaget — utan jemväl, att högre domstol icke under några förhållanden eger förelägga parten åtgärder, som betingas af ett annat sätt för fullföljd.

I afseende å andra under rättegången meddelade beslut än edgångsutslag är i propositionen föreskrifvet, att part, som det begär, skall ega hos rätten undfå underrättelse om hvad han för klagan öfver be-

slutet har att iakttaga. Dylik underrättelse skall, hvad angår häradsrätt, meddelas af häradshöfdingen, då rätten ej är samlad.

I fråga om *underställning* af mål, som blifvit af underrätt afdömdt, ansluter sig propositionen i all hufvudsak till gällande bestämmelser. Såsom en ganska väsentlig skiljaktighet må emellertid uppmärksammas, att, medan gällande lag föreskrifver, att underställning skall ske af hvarje mål, som angår brott, hvilket i *lagen* är belagdt med dödsstraff, motsvarande bestämmelse i propositionen innehåller, att underställning skall ega rum allenast då dödsstraffet ådömts. Bland utslag, som skola underställas, har i propositionen upptagits äfven beslut, hvarigenom vilkorligt benådad lifstidsfånge i anledning af ny förbrytelse förklarats skyldig att fortsätta det förut ådömda straffet, hvarjemte underrätten ålagts skyldighet att för parten tillkännagifva, hvad han har att iakttaga, der han i underställningsmål vill i hofrätten sig yttra. Att underställning skall afse icke allenast frågan om det brott, som föranledt underställningen, utan jemväl alla andra i målet uppkomna frågor, som angå den för brottet tilltalade, har i propositionen uttryckligen uttalats.

Det i 25 kap. 22 § rättegångsbalken gifna stadgandet om nullitetsklagan inom natt och år har, utan förändring i sak, i propositionen upptagits, medan deremot bestämmelserna i 21 § af samma kapitel angående klagan öfver andra felaktigheter i rättegången ej ega någon motsvarighet i propositionen.

Propositionens bestämmelser angående *förfarandet i vademål* ansluta sig i väsentliga delar till gällande rätt, sådan densamma i lagtillämpningen utvecklats.

Rörande vadeanmälan och vadeskilling är ej annan skiljaktighet att anteckna, än att vadeskillingens belopp, jemväl då det gäller rådstufvurätts utslag, i propositionen satts till tre daler, samt att städers och menigheters nu medgifna frihet från vadeskillings erläggande blifvit upphäfd.

Tiden för vads fullföljande har i propositionen betydligt förkortats; medan densamma för närvarande vexlar från trettio — i vaxel- och sjörättsmål femton — till fyrtio, sextio och nittio dagar, allt efter underrättens större eller mindre närhet till vederbörande hofrätt, har tiden för vads fullföljande i propositionen satts till trettio dagar utom i fråga om underrätt, hvars område helt eller delvis faller inom Norrbottens eller Vesterbottens läns lappmark; för sistnämnda underrätter har tiden bestämts till fyrtiofem dagar.

Enligt gällande lag åligger det den, som vill vad fullfölja, att ställa borgen eller annan säkerhet för kostnad och skada, som genom

ändringssökandet kan tillskyndas motparten. Denna skyldighet har i propositionen upphäfts, och vid sådant förhållande har den i vadebeviset innehållna underrättelse ansetts kunna inskränkas till angifvande af tiden för kärandens inställelse i hofrätten och vadeinlagans ingifvande.

Tiden för vads återkallande, som för närvarande utgör hälften af inställelsetiden, har i propositionen faststälts till sjunde dagen från den dag, då vad senast skolat anmälas. Svarandens i gällande lag stadgade rätt att i fall af försummad anmälan om vads återkallande åtnjuta ersättning för sin kostnad har i propositionen gjorts beroende deraf, att skriftlig framställning derom ingifves i hofrätten sist å trettionde dagen efter utgången af den för svaromåls afgifvande bestämda tid.

Den rätt, som jemlikt 27 kap. 1 § rättegångsbalken tillkommer kärande, hvilken underlåtit att å inställeledagen tillstädeskomma, att derefter styrka förfall och få ny tid sig förelagd, har ej blifvit i propositionen upptagen. Underlåtenhet att inom föreskrifven tid iakttaga inställelse och ingifva vadeinlaga medför alltså enligt propositionen talans förlust, derest ej *inom samma tid* laga förfall visas.

Försummelse af käranden att inom inställelsetiden förete underrettens protokoll föranleder enligt propositionen, liksom i allmänhet enligt nu gängse rättstillämpning, föreläggande för käranden att inom viss tid inkomma med det felande. Påföljden af underlåtenhet att ställa sig föreläggandet till efterrättelse är emellertid enligt propositionen en annan än efter rådande praxis. För närvarande är påföljden allenast den, att hofrätten eger företaga målet till afgörande i befintligt skick, och intet hindrar käranden att fullfölja talan hos Konungen och der förete de felande protokollen. Enligt propositionen åter skall kärandens försummelse att efterkomma gifvet föreläggande af nyssnämnd art medföra, att, om de felande protokollen ej äro för hofrätten tillgängliga, då målet företages till afgörande, kärandens talan anses försutten.

Enahanda regler gälla enligt propositionen för det fall, att käranden underlåtit förete vadebevis och ej heller efter föreläggande dermed inkommit.

Enligt gällande lag skall inom den för talans fullföljd bestämda tid icke allenast käranden, utan äfven motparten iakttaga inställelse i hofrätten. Enligt propositionen är svaranden ej skyldig att inställa sig förr än vid utgången af den för svaromåls afgifvande utsatta tid, hvilken faststälts till fjorton dagar från den dag, då käranden senast bort tillstädeskomma.

Den ovilkorliga rätt, som efter gällande lag tillkommer parterna att påkalla *muntligt förhör*, har i propositionen upphäfts. I stället har parternas rätt till skriftlig förhandling vidgats. Käranden eger sålunda, der han i vadeinlagan förbehållit sig rätt att vidare sig yttra, att inom tre veckor från den dag, då svaranden senast bort tillstädeskomma, ingifva ytterligare en skrift, och svaranden har medgifvits rätt att uppskjuta ingifvandet af sitt svaromål till sex veckor från den dag, då han senast bort sig inställa, detta dock under förutsättning af derom före sistnämnda dag gjordt skriftligt förbehåll. Oberoende af, huruvida svaranden inlåtit sig i svaromål eller gjort sådant förbehåll, som nyss nämnts, eger svaranden att bemöta af käranden efter inställelседagen ingifven skrift inom tre veckor från den dag, då kärandens skrift sist bort ingifvas. Svaranden kan jemväl af hofrätten beviljas ytterligare anstånd med skrifs ingifvande.

I hufvudsaklig öfverensstämmelse med gällande lag har i propositionen part ålagts skyldighet att bifoga styrkt afskrift af de handlingar, som af honom till hofrätt ingifvas. Denna skyldighet har dock så till vida begränsats, att undantag medgifvits för kartor, ritningar samt vissa handlingar af vidlyftigare beskaffenhet.

Den befogenhet, som enligt nu gällande rätt tillkommer hofrätt att oberoende af parts derom framställda anhållan anordna muntligt förhör med parterna, är i propositionen bibehållen och närmare reglerad; såsom afvikelse från hvad nu gäller må framhållas, att hofrätten skall i beslutet om förhöret gifva till känna den omständighet, rörande hvilken upplysning erfordras, samt att hofrätt i fall af behof eger förlägga förhöret till underrätt.

I detta sammanhang torde slutligen såsom en mera väsentlig skiljaktighet mellan propositionens och gällande lags bestämmelser angående förfarandet i vademål förtjena omnämnas, att 22 kap. rättegångsbalken, hvilket innehåller föreskrifter om s. k. *skriftliga berättelsers utfärdande i vademål*, helt och hållet *upphäfts*, utan att några deremot svarande bestämmelser i propositionen upptagits. Derest propositionen i denna del godkännes, torde emellertid — att döma af hvad föredragande departementschefen uti de vid propositionen fogade statsrådsprotokoll anfört — kunna förväntas, att i hofrätternas arbetsordning kommer att införas stadgande om skyldighet för referent i vademål att vid dess föredragning hafva uppsatt förslag till den blifvande domens rubrik.

Hvad derefter vidkommer *förfarandet i besvärsmål i hofrätt*, må till en början nämnas, att tiden för besvär ingifvande från åtskilliga

delar af landet ej obetydligt förkortats. Densamma har nemligen, utom i fråga om de fyra nordligaste länen samt Gotlands län, satts till tjugu dagar från utslagets afkunnande. För besvär mot onödigt uppskof i rättegången äfvensom mot beslut, som angår någons häktande eller kvarhållande i häkte eller hemtande till rätten, är klagotiden, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med gällande rätt, enligt propositionen oinskränkt.

I analogi med hvad som stadgats rörande vads fullföljande, innehåller propositionen bestämmelse derom, att parts försummelse att i rätt tid ingifva besvär medför talans förlust, der ej inom samma tid visas laga förfall.

Den skyldighet, som enligt gällande lag åligger bötfäld part, som vill i hofrätt sig besvära, att nedsätta böterna eller för dem ställa borgen, har i propositionen blifvit upphäfd.

Enligt 17 § 1 mom. af promulgationsförordningen till utsokningslagen skall i besvärsmål, der hofrätten finner, att klaganden ej hafver skäl för besvären, utslag genast afkunnas, utan att någon kommunikation med motparten eger rum; i andra fall skall förklaring från motparten inforas.

Propositionen åsyftar i dessa hänseenden den viktiga ändring, att i alla brottmål, för så vidt ej någon deri hålles häktad, kommunikation af besvärshandlingarna ovilkorligen och utan någon hofrättens föregående pröfning skall verkställas. Derigenom vållas visserligen något dröjsmål med afgörandet af de mål, i hvilka ändringssökandet uppenbarligen saknar fog, men denna olägenhet kan till en del afhjelpas genom vissa lätt genomförda ändringar i hofrätternas arbetsordning och blifver i allt fall ringa i jmförelse med den betydande tidsbesparing, som till fromma för rättsskipningen i allmänhet kan på denna väg beredas hofrätterna.

Fullgörandet af den klagande part åliggande skyldighet att ombestyrta besvärens delgifning har i propositionen ganska väsentligt underlättats. Dels har från delgifning undantagits underrättens protokoll i målet, dels har det åt hofrätten öfverlemnats att efter omständigheterna förordna, huruvida kartor, ritningar och vissa andra handlingar af vidlyftigare beskaffenhet må undantagas från delgifningen. Äfven förklaranden i besvärsmål har i propositionen beredts lätnad vid förklarings afgifvande, i det att medgifvande lemnats honom att i betaldt bref med allmänna posten sin förklaring till hofrätten insända.

För att såvidt möjligt undvika onödigt dröjsmål med afgörandet af de kommunicerade besvärsmålen, har i propositionen införts bestäm-

melse derom, att parts försummelse att fullgöra hvad honom åligger icke under några förhållanden må föranleda uppskof med målet. De förnyade förelägganden angående delgifning af besvär eller afgifvande af förklaring, hvilka enligt gällande rättsregler i allmänhet måste ega rum, då tidigare förelägganden lemnats ouppfyllda, skola alltså enligt propositionen ej vidare ifrågakomma.

I gällande lag saknas bestämmelser, huru förfaras skall i de fall, då förklaranden ej kan träffas och ej för sig stält ombud; propositionen innehåller härom närmare föreskrifter i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de i utsökningslagen för motsvarande fall upptagna stadganden.

Jemväl i öfrigt ansluta sig bestämmelserna rörande verkställande af kommunikation i mål, som ej angå häktad person, temligen nära till stadgandena i utsökningslagen. En skiljaktighet må emellertid framhållas. Enligt utsökningslagen medför försummelse att i rätt tid ingifva bevis om verkställd kommunikation eller i hufvudskrift eller i afskrift återställa besvärshandlingar, som för kommunikation uttagits, i allmänhet talans förlust. Enligt propositionen åter inträder denna påföljd ej i annat fall, än att handlingarne ej äro för hofrätten tillgängliga, då målet till afgörande företages.

I mål, deri någon hålles häktad, skall enligt propositionen, då förklaring från denne eller annan infordras, detta ske genom Konungens befallningshafvandes försorg i enlighet med de närmare bestämmelser, hofrätten kan finna skäligt föreskrifva.

Hofrätt hafva i propositionen gifvits uttryckligt bemyndigande att anordna muntligt förhör i besvärsmål, och kan hofrätt enligt propositionen, derest så pröfvas lämpligt, uppdraga åt underrätt att hålla förhöret.

Hofrätts utslag i besvärsmål skall, der det är af beskaffenhet att kunna öfverklagas, kungöras i allmänna tidningarna.

Beträffande förfarandet i mål, som genom *underställning* till hofrätt inkommit, hafva i propositionen meddelats bestämmelser, hvarigenom part tillförsäkrats rätt att i målet afgifva påminnelser samt hofrätt bemyndigats att föranstalta om parts hörande, der så pröfvas behöfligt.

Såsom förut nämnts, hafva i propositionen meddelats föreskrifter om förfarandet i *sådana mål och ärenden, som hos hofrätt omedelbart anhängiggöras*. I detta afseende skiljer propositionen mellan tvistemål, som till hofrätten instämts, samt sådana mål och ärenden, hvarmed hofrätt utan föregången stämning eger taga befattning.

I fråga om dessa sistnämnda har i hufvudsaklig öfverensstämmelse

med hvad nu i praxis tillämpas åt hofrätten öfverlemnats att efter ty tjenligast finnes förordna om parternas hörande. I sammanhang härmed torde böra nämnas, att enligt propositionen förordningen om offentlighet vid underrätt den 22 april 1881 samt lagen om tillägg till nämnda förordning den 29 mars 1899 skola ega tillämpning å förhör, som af hofrätt anordnas i brottmål, med hvilka hofrätt såsom första domstol tager befattning.

Hvad de instämnda tvistemålen angår, betecknar åter propositionen väsentliga afvikelser från gällande rätt. Enligt nuvarande lagstiftning är för sådana mål ett med vadförfarandet nära öfverensstämmande, skriftligt förfarande stadgadt. I propositionen har deremot föreslagits att å dessa mål tillämpa det vid underrätterna brukliga förfaringssättet, dock med vissa modifikationer i fråga om påföljderna af parts uteblifvande från domstolen.

Vidkommande *fullföljd af talan mot hofrätts slutliga utslag* uppställer propositionen den regel, att för mål och ärenden, som hofrätt i andra hand upptager, klagan föres genom revisionsansökning, om målet inkommit efter vad, men genom besvär i andra fall. Detta stadgande sammanhänger dermed, att enligt propositionen underrättens hänvisning rörande sättet för fullföljd af talan skall lända till ovilkorlig efterrättelse. Från nämnda regel gifves dock ett undantag. Har nemligen hos hofrätten i sammanhang med hufvudsaken talan efter vad fullföljts mot något underrättens beslut af beskaffenhet att, der det under rättegången meddelats, särskild talan varit tillåten, skall talan emot hofrättens beslut, i hvad denna särskilda fråga angår, fullföljas genom besvär, der parten ej vill öfverklaga hofrättens utslag i öfrigt.

I sammanhang med ofvan anförda regel för fullföljd af talan emot hofrättens slutliga utslag har ansetts nödigt att bereda parten utväg, att, om han anser målet vara af beskaffenhet att efter lag böra fullföljas genom besvär, hos Konungen göra denna uppfattning gällande i ändamål af revisionsskillings återbekommande.

Beträffande mål och ärenden, hvarmed hofrätt såsom första domstol tager befattning, gäller enligt propositionen, att instämnda tvistemål fullföljas genom revisionsansökning, men andra mål och ärenden genom besvär. I analogi med hvad om fullföljd af talan emot underrätts slutliga utslag är i propositionen föreskrifvet, har emellertid stadgats undantag från denna regel för de fall, då hofrätten förklarat sig obehörig eller stämningen ogill; i dessa fall skall nemligen talan alltid föras genom besvär.

Med hofrätts slutliga utslag har i fråga om sättet för fullföljd af

talán, likstálts beslut, hvarigenom hofrátt, utan att skilja málet frá sig, dómt till värjemálsed.

Utslag, hvarigenom hofrátt visat málet áter till underrátt, fá enligt propositionen ej öfverklagas, såvida ej hofrátt dómt till värjemálsed och på denna grund áterförvisat málet; dock har part rátt att, der utslaget innefattar prófning af fråga, som på málets utgång inverkar, deremot fullfölja talán i sammanhang med hufvudsaken, då denna kommer under Konungens prófning.

Mot hofráttens beslut i frá underrátt genom särskild talán fullföljd fråga om jäf mot ledamot af underrätten eller invändning mot underráttens behörighet får enligt propositionen talán hos Konungen ej fullföljas, utan så är, att hofráttens upphäft beslut, hvarigenom underrátt förklarar sig behörig. Underráttens beslut, hvarigenom jäf mot någon dess ledamot ogillats, kan sålunda ej i något fall på grund af klagan komma under Konungens prófning, vare sig hofráttens fastställt eller upphäft detsamma, och enahanda är förhållandet med af hofráttens fastställt beslut om ogillande af mot underrátt framsteld behörighetsinvändning.

För de fall, då hofrátt, jemte det utslag meddelats, tillika hänvisat málet till fortsatt handläggning vid annan öfverrátt, skall, enligt propositionen, i fråga om tid för klagan öfver dylikt utslag, tillämpas hvad för motsvarande fall blifvit om underráttens utslag föreskrifvet.

I afseende å parts rátt att i brottmål föra klagan innehåller 30 kap. 19 § rättegångsbalken i sin nu gällande lydelse ett stadgande, enligt hvilket klagan är tillåten endast då den missnöjde gitter visa, att han ej blifvit fulleligen hörd eller att han fálts till svårare straff, än lag säger. Detta stadgande har numera kommit ur tillämpning, och rätten att klaga i brottmål är enligt rådande praxis lika obegränsad som i tvistemål. I detta afseende gör propositionen en väsentlig inskränkning hvad beträffar allmän åklagares rátt till klagan mot hofráttens utslag i dit fullföljda eller understálda brottmål. Enligt propositionen får nemligen åklagaren, derest han ej är målsegande, icke söka ändring i hofráttens utslag i annat hänseende, än så vidt angår ansvars- eller ersättningsskyldighet för honom sjelf. I andra fall skall det ankomma på justitiekansleren att prófva, huruvida talán mot hofráttens utslag bör fullföljas, samt att om fullföljden förordna.

Mot utslag, hvarigenom hofrátt upphäft underráttens beslut att bevilja qvarstad, skingringsförbud eller förordna om annan dermed jemförlig åtgärd eller att meddela föreskrift om någons häktande eller qvarhållande i häkte eller hemtande till rätten, får enligt propositionen

talán ej föras, och líkaledes är i öfverensstämme med rådande praxis förbjudet att hos Konungen öfverklaga hofrätts utslag i de fall, då part hos hofrätt fört klagan öfver onödigt uppskof.

Har hofrätten under rättegången meddelat beslut af beskaffenhet, att, der det af underrätt under rättegången meddelats, särskild klagan varit tillåten, skall talan mot hofrätts beslut föras genom besvär. För det fall åter, att beslutet blifvit i slutliga utslaget meddeladt, skall gälla hvad om fullföljd af talan mot underrätts beslut i motsvarande fall finnes föreskrifvet.

Andra af hofrätt under rättegången meddelade beslut skola enligt propositionen i sammanhang med hufvudsaken hos Konungen öfverklagas, dock med tillämpning af de modifikationer, som för motsvarande fall medgifvits i fråga om dylika beslut af underrätt.

I öfverensstämme med hvad om underrätt stadgats, har i propositionen hofrätt ålagts skyldighet att vid meddelande af utslag eller beslut, som må omedelbarligen öfverklagas, tillkännagifva, huruvida klagan skall föras genom revisionsansökning eller genom besvär, så ock, der talan skall fullföljas genom revisionsansökning, huru missnöje skall i hofrätten anmälas, samt i annat fall, inom hvilken tid och hvarst besvär skola inlemnas. Hvad hofrätten sålunda föreskrifver skall i fråga om sättet för fullföljd af talan lända till ovilkorlig efterrättelse.

Propositionens bestämmelser om hvad part, som vill söka revision, har att iakttaga, afvika från gällande rätt framför allt derutinnan, att de prestanda, hvilka för närvarande äro stadgade såsom vilkor för talans fullföljd, skola till större delen bortfalla. Enligt gällande bestämmelser åligger det i regel revisionssökande part att inom i lagen angifna tider dels nedsätta revisionsskillingen, 100 kronor, dels till hofrätten aflemna stämplat papper till hofrätts protokoll, dels ställa borgen för kostnad och skada, som genom ändringssökandet kan tillfogas motparten, samt dels hos Konungens befallningshafvande eller i taka händer nedsätta hvad dömdt blifvit. Af förenämnda prestanda är i propositionen endast revisionsskillings erläggande bibehållet såsom förutsättning för rätten till fullföljd. Dess belopp har till och med fördubblats, men samtidigt hafva ej oväsentliga lättnader bereds part att på grund af fattigdom blifva derifrån befriad. Kronan har ock bibehållits vid sin rätt att utan revisionsskillning fullfölja talan hos Konungen; deremot har i propositionen upphäfts den frihet från revisionsskillings erläggande, hvilken i praxis efter analogi med nuvarande föreskrifter om vadeskillning tillerkänts städer och menigheter, eller som på grund af

särskilda af Konungen meddelade bestämmelser tillkommit vissa allmänna inrättningar.

I fråga om tid och sätt för den anmälan om missnöje mot hofrättens dom, hvarmed revisionssökandet enligt propositionen liksom enligt gällande lag inledes, öfverensstämman propositionens föreskrifter med hvad för närvarande gäller. Revisionsskillningens nedsättande, som för närvarande måste ega rum i sammanhang med missnöjes anmälande, har emellertid i propositionen förlagts till ett senare stadium, nemligen vid klagandens inställelse i nedre justierevisionen.

I afseende å utfärdande af bevis rörande missnöjesanmälan, som af hofrätten upptagits, samt klagan öfver hofrättens i fråga om dylik anmälan meddelade beslut hafva uti propositionen föreslagits bestämmelser, motsvarande dem, som beträffande vadeanmälan föreskrifvits.

I motsats mot vadeanmälan får anmälan om missnöje mot hofrätts dom i revisionsmål ej utan vidare återkallas, utan medför i hvarje fall skyldighet att till motparten, derest denne inom trettio dagar efter den för svaromåls afgifvande bestämda tid derom skriftligen hos Konungen gör framställning, utgifva ersättning för hans kostnad.

Tiden för fullföljd af revisionsansökning har i propositionen satts till fyrtyofemte dagen från hofrättens dom, hvilket, utom i fråga om vexel- och sjörättsmål, innebär en ganska väsentlig förkortning af den tid, som i sådant afseende nu är fastställd.

Försummelse att senast å inställedagen ingifva öfverklagade utslaget eller bevis om annäldt missnöje eller underrättens eller hofrättens protokoll i målet föranleder efter propositionen i regel föreläggande att inom viss tid med det felande inkomma vid äfventyr, att, der det ej är hos Konungen tillgängligt, då målet till afgörande företages, sökanden skall hafva sin talan förlorat.

Tiden för svarandens inställelse hos Konungen är i propositionen bestämd till senast fjortonde dagen från den dag, då sökanden sist bort tillstädeskomma. De om skriftlig förhandling i vademål gifna föreskrifter skola jemväl å revisionsmål ega tillämpning.

I likhet med hvad nu gäller skall revisionsskillningen tillfalla kronan, utom i den händelse hofrättens utslag af Konungen ändras; i hvilket fall densamma skall till sökanden återbetalas. För närvarande måste för revisionsskillningens återbekommande särskild framställning, efter det målet af Konungen afgjorts, göras hos hofrätten, som derom beslutar; enligt propositionen åter förordnar Konungen derom i sammanhang med målets afgörande.

Beträffande besvär öfver hofrätts utslag åsyftar propositionen afskaffande af den såsom vilkor för talans fullföljd för närvarande stadgade skyldigheten att fullgöra den öfverklagade domen och, så vidt målet är af tvistemåls natur, ställa borgen för kostnad och skada.

För att förebygga, att i brottmål besvär komma att hos Konungen anföras allenast för vinnande af uppskof med gäldande af böter eller ersättning, hafva emellertid i propositionen införts bestämmelser, dels att utmätning af böter eller vite, som af hofrätt ådömts, skall ega rum utan hinder af ändringssökande, der ej den sakfælde hos Konungens befallningshafvande nedsatt beloppet — dock att i allmänhet försäljning af det utmätta ej må ske förr än beslutet vunnit laga kraft — dels ock att i fråga om beslut, hvarigenom hofrätt eljest i brottmål ålagt betalningsskyldighet eller skyldighet att utgifva lös egendom, utsökningslagens stadganden om verkställighet af dom i tvistemål skola ega fullständig tillämpning.

Förfarandet i mål, som genom besvär fullföljas hos Konungen, öfverensstämmer i öfrigt i hufvudsakliga delar med den för hofrätterna föreslagna besvärsproceduren. I detta afseende torde särskildt böra framhållas, att enligt propositionen, i motsats mot hvad nu gäller, delgifning af besvärshandlingarna skall genom partens försorg verkställas.

Propositionens bestämmelser om *underställning af hofrätts utslag* innebära ej någon väsentlig afvikelse från hvad härom för närvarande är föreskrivet.

Nämnas må äfven, att de om *muntligt förhör* i vade- och besvärs-mål i hofrätt meddelade föreskrifter i hufvudsak skola ega tillämpning jemväl å rättegången hos Konungen.

Hvad slutligen beträffar de i proposition föreslagna bestämmelserna om *verkställighet af beslut, som ej vunnit laga kraft*, torde utöfver hvad omförmäls i sammanhang med redogörelsen för borttagande af vissa prestanda i besvärs-mål, som hos Konungen fullföljes, böra nämnas:

att utsökningslagens stadganden om verkställighet af dom i tvistemål utsträckts att gälla äfven underrätts i brottmål meddelade beslut, hvarigenom någon dömts att gälda annat än böter eller vite eller att viss lös egendom till annan utgifva;

att propositionen medgifver verkställighet, utan hinder af klagan, å sådana domstols beslut i brottmål, hvarigenom förordnats om qvarstad eller skingringsförbud;

att enligt propositionen beslut, hvarigenom domstol förordnat om någons hemtande eller förbjudit någon att resa från orten, i fråga om verkställighet likstälts med beslut om häktning;

samt att verkställighet utan hinder af klagan medgifvits äfven i fråga om beslut, hvarigenom domstol skilt fullmäktig från fullmäktigskapet.

De ändringar i utsökningslagen, som i propositionen föreslagits, äro allenast konsekvenser af de i rättegångsordningen vidtagna ändringar.

Utskottet har vid granskning af de i propositionen innefattade lagförslagen kommit till den uppfattningen, att desamma innebära en på grundvalen af bestående rättegångsorganisation byggd, synnerligen tillfredsställande lösning ej mindre af frågorna om fullföljd af talan än äfven af de öfriga spörsmål, som i propositionen upptagits till behandling. Lagförslagen utmärka sig i hög grad för reda, fullständighet och öfverskådlighet och äro därför väl egnade att undanrödja de svårigheter, som för domstolarne liksom för de rättsökande parterna äro förenade med tillämpningen af den nuvarande, delvis oklara och ofullständiga, i skilda författningar spridda lagstiftningen i motsvarande delar. Utskottet vill alltså på det kraftigaste förorda, att propositionen i hufvudsak af Riksdagen antages. Endast i fråga om några smärre detaljer har utskottet funnit ändringar i propositionen erforderliga. Då utskottet nu öfvergår till redogörelse för dessa ändringar, skall utskottet tillåta sig att i sammanhang dermed framställa några erinringar vid en del paragrafer, i hvilka ändring ansetts ej böra ifrågasättas.

Förslaget till lag om ändring i vissa delar af rättegångsbalken.

10 kap.

29 §.

Enligt mom. 4 af denna paragraf äro från prorogationsrätt uteslutna, bland andra, mål, i hvilka tvist är »om giftorätt i bo efter den, som död är, eller om rätt till hans qvarlätenskap eller andel deri på grund af arf eller testamente eller om arfskifte eller jemkning deri». Innebördens af detta uttryck synes vara, att i allmänhet dylika mål, af beskaffenhet att jemlikt 10 kap. 2 och 3 §§ rättegångsbalken höra till det s. k.

forum hereditatis, ovilkorligen skola der anhängiggöras. Äfven alla frågor om bouppteckningsed, hvilka enligt nu gängse rättstillämpning pläga handläggas vid sistnämnda forum, skola alltså enligt förevarande moment vara beträffande forum från parternas förfogande undantagna. Att så blifver fallet, är också efter utskottets uppfattning lämpligt desto mera, som åtminstone vissa frågor om bouppteckningsed, nemligen de, som jemlikt 54 § 8 mom. af förordningen angående stämpelafgiften den 2 juni 1899 vid underrätt af allmän åklagare väckas, otvifvelaktigt äro af beskaffenhet att kunna utan föregången stämning upptagas och sålunda i alla händelser på grund af stadgandet i mom. 6 af denna paragraf komma att vara från prorogationsrätt uteslutna.

Beträffande mom. 7 af förevarande paragraf vill utskottet erinra, att propositionen ej afser att i någon mån rubba gränsen mellan brottmål och tvistemål, sådan den i hittillsvarande lagtillämpning fastställts. Mål om utbekommande af uppfostringsbidrag till oäkta barn blifva alltså i öfverensstämmelse med den allmänna uppfattningen om deras egenskap af brottmål under momentet hänförliga.

14 kap.

3 §.

Första stycket af denna paragraf är af alldeles samma lydelse som samma kapitel 3 § i dess nuvarande affattning. Propositionen afser ej heller någon ändring i den hittillsvarande tillämpningen af sistnämnda paragraf. Att paragrafen i propositionen upptagits har föranledts uteslutande af formella skäl. I paragrafens andra stycke har nemligen beredts plats för den i 16 kap. 6 § rättegångsbalken nu inrymda bestämmelsen om meddelande af uppskof på parts derom framställda begäran, hvilken bestämmelses bibehållande af högsta domstolen förordats.

6 §.

De skiljaktigheter, som denna paragraf företer i jämförelse med gällande lag, bestå i uteslutandet af de tre första punkterna af paragrafen enligt dess nuvarande lydelse och äro en följd af de i propositionen föreslagna, ändrade bestämmelserna om muntligt förhör. Första punkten, som förutsätter, att förhör skall ega rum i hvarje mål, der part sådant äskar, är oförenlig med de om parts rätt att påkalla muntligt förhör i propositionen gifna regler. Hvad i andra och tredje

punkterna stadgas rörande påföljden af parts uteblifvande från förhör har ersatts med bestämmelser, som gifvits angående förfarandet i högre rätt. Att nu gällande stadganden jemväl hafva afseende å förfarandet vid rådstufvurätt, torde ej utgöra hinder för deras fullständiga upphäfvande, då den med öfverrättsförfarandet öfverensstämmande skriftliga förhandling, som här förutsättes, sedan lång tid tillbaka kommit ur bruk vid stadsdomstolarne.

16 kap.

6 §.

Enligt gällande lag höra vissa frågor beträffande stämning till dem, som skola af underrätten beaktas, oberoende af parts derom framställda invändning. Frågan, huruvida stämning skall vara ogiltig på grund af brister i delgifningen, är deremot, enligt den uttryckliga lydelsen af 11 kap. 32 § rättegångsbalken, beroende endast deraf, att svaranden ej ändock ingår i svaromål.

Propositionen åsyftar ej att i detta hänseende göra annan ändring, än att brister i delgifningen skola föranleda stämningens ogiltighet, såvida svaranden antingen derom framställer invändning eller från rätten uteblifver. De i förevarande paragraf använda uttryckssätt kunna emellertid, särskildt i betraktande af stadgandet i närmast föregående §, gifva anledning till den missuppfattningen, att den här införda preklusionsbestämmelsen skulle gälla äfven andra anmärkningar om stämningens olaglighet än den, som rörer delgifning af stämning. För att förebygga dylikt, har utskottet ansett nödigt vidtaga jemkning i paragrafens ordalydelse.

10 §.

Såsom i den ofvan lemnade redogörelsen för propositionens innehåll omnämnts, har rätten till särskild klagan öfver underrätts under rättegången meddelade beslut blifvit i väsentlig mån utsträckt. På samma gång detta utgör en fördel för dem, som af beslutet beröras, ligger uti afvikelsen från hvad sedan långt tillbaka gällt en fara, att förändringen af de rättsökande förbises och rättsförluster derigenom förorsakas. Till förekommande häraf har utskottet ansett det böra åläggas domstolen att i sammanhang med meddelande af beslut, mot hvilket talan i händelse af missnöje skall särskildt fullföljas, tillkänna-

gifva, att så skall ega rum; och har föreskrift härom införts i denna paragraf. Den underrättelse, som domstolen sålunda meddelar, skall ej innehålla annat, än att klagan öfver beslutet skall särskildt föras; ankommande det sedermera på parten, der han önskar fullständig hänvisning om hvad han för talans fullföljd har att iakttaga, att, på sätt i 25 kap. 8 § säges, derom framställa begäran.

25 kap.

1 §.

Inom utskottet har väckts fråga om att, i afseende å sättet för fullföljd af talan, med tvistemål likställa de s. k. qvasi-brottmålen, d. v. s. sådana brottmål, deri talan om ansvar ej föres, utan hvilka afse allena utbekommande af ersättning eller skadestånd på grund af verkligt eller förment brottsligt förfarande, eller ock afse annan civilrättslig påföljd af ett dylikt förfarande. Utskottet har emellertid funnit sig ej böra biträda detta förslag. Vål må medgifvas, att ifrågavarande mål ega ganska mycken likhet med rena tvistemål, med hvilka de i fråga om stämning också äro likställda, samt att i saknad af en bestämd gräns emellan detta slags brottmål och de rena tvistemålen det understundom möter svårighet att afgöra, om ett visst mål skall hänföras till den ena eller den andra af dessa kategorier. Men å andra sidan må beaktas, att, då detta slags mål i allmänhet ännu höra under de för brottmål fastställda regler, deras processuella behandling likväl komme att fortfarande förete väsentliga skiljaktigheter från de rena tvistemålen, äfven om i afseende å fullföljd reglerna för tvistemål blefve å dem tillämpliga.

Då det nu pågående arbetet med partiella omarbetningar af rättegångsbalkens olika delar kommit derhän, att en allmännare sammanfattning deraf kan företagas, synes det emellertid böra tagas under öfvervägande, huruvida de mål, hvari talan om ansvar ej föres, ehuru de till följd af den grund, hvarå yrkandet om ersättning, skadestånd eller annan civilrättslig påföljd stödes, för närvarande anses såsom brottmål, fortfarande böra såsom sådana behandlas, eller om de kunde i alla afseenden likställas med rena tvistemål.

5 §.

Enligt den i lagförslaget använda terminologi synes »talan i hufvudsak» närmast afse talan emot sådant utslag, deri domstolen upptagit

sjelfva det materiella rättsförhållandet till pröfning och afgörande. I denna paragrafs sista punkt likasom äfven på andra ställen i förslaget har emellertid nämnda uttryck användts i en vidsträcktare bemärkelse. Här torde sålunda afses ej blott utslag af förenämnd art, utan jemväl sådana slutliga utslag, hvarigenom domstolen af formella grunder skilt målet från sig. »Hufvudsak» betyder alltså i detta sammanhang ej det materiella rättsförhållandet, utan det, som i förhållande till annat i slutligt utslag meddeladt beslut kan anses som hufvudsak.

Den förändring i paragrafens ordalydelse, som utskottet föreslagit, åsyftar endast ett förtydligande af innebörden utaf den bestämmelse, som af ändringen beröres.

8 §.

Enligt sista punkten af denna paragraf skall häradshöfding, då rätten ej är samlad, meddela sådan underrättelse, hvarom i paragrafens sista stycke förmäles. Detta torde innebära, att under pågående ting eller tingsmanträde nämnda underrättelse alltid skall af rätten meddelas. Då emellertid det utan olägenhet torde kunna öfverlemnas åt häradshöfding att under uppehåll med tingsförhandlingarne meddela part ifrågavarande underrättelse, har uttrycket »rätten ej är samlad» utbyttts emot uttrycket »rätten ej sitter».

10 §.

Denna paragraf motsvarar, såsom ofvan nämnts, 25 kap. 22 § rättegångsbalken.

De i 25 kap. 21 § rättegångsbalken förekommande bestämmelserna rörande en särskild form för klagan öfver rättegångsfel hafva deremot ej blifvit i propositionen upptagna. För part, som i andra fall än de i förevarande paragraf afsedda vill på grund af »domvilla» söka få underrätts dom upphäfd, skola alltså enligt propositionen gälla de allmänna föreskrifterna om klagan öfver slutligt utslag. Detta synes också vara ändamålsenligt, desto hellre som det ofta måste inträffa, att en part vill till stöd för sitt ändringssökande åberopa såväl formella som materiella grunder.

26 kap.

1 §.

Den ändring, utskottet funnit sig böra föreslå i denna paragraf, har till syfte att undanrödja den fara för rättsförlust, som är förenad med bestämmelsen, att vad emot häradsrätts utslag ovilkorligen skall göras hos häradshöfdingen. Äfven om erfarenheten hittills, lyckligt nog, ej framvisat annat än enstaka fall, då part på grund af omöjlighet att träffa häradshöfdingen gått förlustig sin rätt till talans fullföljd, kan ju ej förnekas, att den nuvarande anordningen, hvilken i propositionen oförändrad upptagits, är ur rättssäkerhetens synpunkt synnerligen otillfredsställande. Utskottet har af denna anledning ansett tillfälle böra beredas part att, äfven i händelse af häradshöfdingens bortovaro, fullgöra vadeanmälan. En fullt tillfredsställande lösning af denna fråga torde visserligen ej kunna gifvas annorledes än i sammanhang med lagbestämmelser om domsagas kansli, men någon afsevärd betänklighet torde dock ej möta mot en föreskrift derom, att häradshöfdingen i fall af hinder att sjelf emottaga vad skall förordna annan person, hos hvilken vad må kunna göras. Förhållandena torde emellertid kräfva, att pröfningen af vadets giltighet — hvilken eljest tillkommer den, som vadet emottager — för ifrågavarande fall förbehålles häradshöfdingen sjelf.

I öfverensstämmelse med denna uppfattning är det af utskottet föreslagna tillägget affattadt.

5 §.

Utskottet har ansett de i denna paragraf förekommande orden »deri han framställer sin talan» såsom obehöfliga böra utgå. Deras bibehållande kunde också gifva anledning till den missuppfattning, att partens rätt att i hofrätten framställa yrkanden eller förebringa bevisning skulle vara begränsad till hvad han i sådant afseende i vadeinlagan anfört.

10 och 11 §§.

Den för käranden fastställda tid för ingifvande af skrift efter inställelsedagen lär nog i allmänhet vara till fyllest. Fall kunna emellertid tänkas, då särskilda omständigheter göra ytterligare anstånd erforderligt, och det bör då, efter utskottets uppfattning, ej förvägras

hofrätten att, i likhet med hvad om svaranden är i sista stycket af 11 § föreskrifvet, medgifva käranden dylikt anstånd. Af denna anledning har utskottet föreslagit införande af en ny paragraf med nummerbeteckningen 12, deri upptagits bestämmelse om rätt för hofrätten att bevilja såväl käranden som svaranden anstånd med skrifts ingifvande, när synnerliga skäl dertill äro.

Sista stycket af 11 § har vid sådant förhållande uteslutits, och nummerbeteckningen å efterföljande paragrafer i kapitlet har ändrats.

27 kap.

4 §.

Uttrycket »allmän åklagare» har här liksom annorstädes i lagförslaget tagits i den vidsträcktare betydelsen, att deri ingår äfven sådan åklagare, som för särskilda mål är satt att talan föra, t. ex. jägmästare i mål om åverkan å allmänna skogar, tullfiskal i tullmål m. fl.

8 §.

De i andra stycket förekommande uttrycken »då målet till afgörande företages» och »då målet afgöras skall» äro liktydiga och åsyfta båda den tidpunkt, då omröstning till dom företages.

12 §.

Den i denna paragraf föreslagna anordning beträffande flere å fri fot varande enskilde parter hörande öfver besvär i mål, deri någon hålles häktad, är efter utskottets mening ej tillfredsställande. Ur principiel synpunkt torde knappast kunna försvaras, att, i händelse flere parter skola höras i målet, desse ej få med hänsyn till rättigheten att afgifva förklaring åtnjuta samma förmåner, som komma den till del, hvilken är ensam förklarande. Och äfven om behovet af ifrågavarande måls skyndsamma afgörande kunde anses i någon mån rättfärdiga en dylik åtskilnad, synes dock förslaget i detta hänseende gå vida längre än som är förenligt med rättssäkerhetens kraf. Det kan ofta för förstnämnda parter, särskildt i händelse besvären afse deras dömande till ansvar för gröfre brott, vara af synnerlig vigt att få taga fullständig

och noggrann kännedom om besvären för att dymedelst komma i tillfälle att bemöta och söka vederlägga hvad i besvären andragits samt de nya bevis, som klaganden tilläfsventyrs i öfverdomstolen åberopat. Men det medel, som förslaget i detta afseende erbjuder, måste, efter utskottets mening, betecknas såsom i väsentlig mån illusoriskt, åtminstone när den fattige eller mindre bemedlade skulle deraf vilja sig begagna. Bristande tillgångar att bekosta en resa till den måhända aflägsset från partens hemvist belägna residensstaden och vistelsen derstädes för att taga del af besvärshandlingarna och uppsätta förklaringen, den dermed förenade tidsspillan, den, i händelse förklarande vore i målet tilltalad, hos personer i sådan ställning ofta rådande oförmåga af större sjelfverksamhet beträffande ordnandet af sitt försvar och den naturliga obenägenheten hos en svarande i brottmål att, sedan han i någon instans frifunnits, underkasta sig mera afsevärda uppoffringar i och för afgifvande af svaromål i den högre instansen — allt detta skulle tvifvelsutän föränleda, att med den föreslagna bestämmelsen endast i sällsynta undantagsfall förklaring komme att afgifvas af de parter, om hvilka nu är fråga.

Af dessa skäl har utskottet ansett andra punkten af första stycket i denna paragraf böra utgå.

16 §.

Det här förekommande stadgandet, att kungörelse om utslag i besvärsmål, deröfver klagan må föras, skall i allmänna tidningarne införas, är naturligtvis ämnadt att utgöra garanti för att utslaget kommer till vederbörandes kännedom. Detta ändamåls ernående skulle enligt utskottets mening ej oväsentligt främjas, derest i hofrätternas arbetsordning meddelades föreskrift, att dylika kungörelser utom i fråga om häktade i regel skulle införas för hvarje vecka å en viss dag, enär det härigenom för allmänheten underlättades att om kungörelserna vinna kännedom.

30 kap.

16 §.

Orden »deri han framställer sin talan» i första punkten af denna paragraf hafva af liknande skäl, som förestafvat ändringen i 26 kap. 5 §, ansetts böra utgå.

Bland dem, som skola vara berättigade att med laga verkan utfärda

intyg om revisionssökandes bristande tillgång till revisionsskillings erläggande, har utskottet ansett böra upptagas äfven borgmästare.

Förslaget att höja revisionsskillings belopp har utskottet ansett sig ej kunna biträda. Utskottet finner det visserligen angeläget, att tillflödet af mål i högsta domstolen i görligaste mån begränsas, men å andra sidan får efter utskottets uppfattning denna synpunkt ej vara afgörande, då det gäller att fastställa villkoren för rätten att hos Konungen söka ändring i hofrättens dom. Under alla omständigheter är höjande af revisionsskillings belopp efter utskottets åsigt ett särdeles olämpligt medel att minska målens antal i högsta domstolen. Förmågan att gälda den förhöjda revisionsskillingen kan ej rättvisligen sättas såsom måttstock för fullföljdsanspråkets rättmätighet. I stället för att, såsom önskvärdt vore, med säkerhet träffa de fall, då part utan giltig anledning ville öfverklaga hofrättens dom, komme revisionsskillings förhöjning att tungt drabba personer i svag ekonomisk ställning, hvilka visserligen ej kunna anlita den s. k. fattigvägen, men för hvilka i allt fall en utgift af tvåhundra kronor vore synnerligen känbar.

Dessutom gifves enligt utskottets mening ett ganska kraftigt medel mot obehörigt ändringssökande hos Konungen uti den förändrade affattning, som i propositionen gifvits åt 29 kap. 4 § rättegångsbalken. Den häri gifna straffbestämmelsen har hittills endast i sällsynta undantagsfall kunnat tillämpas, till följd deraf, att straffbarheten varit beroende deraf, att ändring i hofrättens dom söktes ej blott mot klara skäl, utan äfven mot bättre vett. Bevisning, att sistnämnda omständighet förelegat, är naturligtvis städse förenad med betydande svårighet. Helt annorlunda blir förhållandet om, såsom i propositionen förslagits, ändringssökandet blifver straffbart, så snart detsamma strider mot klara skäl. Företrädesvis torde denna omständighet komma att verka såsom en kraftig hämsko mot det ändringssökande, som grundar sig allenast å processlystnad eller önskan att förhala tiden, med ett ord just de fall, då klagan öfver hofrätts beslut rättvisligen bör vara part förvägrad.

Förslaget till lag om hvad iakttagas skall i afseende
å införande af lagen om ändring i vissa delar
af rättegångsbalken.

6 §.

Uttrycket »lösören» i 1 mom. af denna paragraf har för vinnande af öfverensstämmelse med motsvarande stadgande i 40 § utsöknings-

lagen utbytt emot »lös egendom», hvilket senare begrepp har vidsträcktare omfattning än lösören, och betecknar all egendom, som ej enligt lag skall anses såsom fast.

12 §.

Den här stadgade skyldigheten för Konungens Befallningshafvande eller tillsyningsman vid häkte att lemna häktad person biträde vid besvärs uppsättande och ingifvande, har utskottet ansett böra, i öfverensstämmelse med hvad för närvarande tillämpas, afse endast mål angående brott, som föranledt häktningen, och har för den skull jemkning i paragrafens första punkt vidtagits.

Under återopande af hvad här ofvan blifvit anfördt, får utskottet alltså hemställa,

att Riksdagen, under förklarande att Kongl. Maj:ts föreliggande proposition ej kan i oförändradt skick godkännas, ville för sin del antaga följande:

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

1:o) L a g

om ändring i vissa delar af rättegångsbalken.

Härigenom förordnas, att 10 kap. 11 §, 22 kap. och 24 kap. 12 § rättegångsbalken skola upphöra att gälla, samt att 16, 25, 26, 27 och 30 kapitlen äfvensom nedannämnda delar af 8, 10, 11, 13, 14, 23, 24 och 29 kapitlen samma balk skola erhålla följande lydelse:

8 kap.

3 §.

Under Svea hofrätt höra: Stockholms stad samt Stockholms, Upsala, Södermanlands, Gotlands, Vermlands, Örebro, Vestmanlands, Kopparbergs, Gefleborgs, Vesternorrlands, Jemtlands, Vesterbottens och Norr-

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

bottens län; under Göta hofrätt: Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Hallands, Göteborgs och Bohus, Elfsborgs och Skaraborgs län; under hofrätten öfver Skåne och Blekinge: Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län.

10 kap.

27 §.

Vill någon å landet söka kronofogde, länsman, eller uppbördsman, för det de gjort honom orätt, i hvarjehanda utmätning, uppbörd eller med egenvillig pålaga, olikhet i skjuts och gärd; eller att de pant olagliga sålt, med mera dylikt; då må han det göra i häradsrätten, å den ort, der brottet skett, eller der han bor, som klagar. I staden skall rådstufvurätt dessa mål upptaga. Ege dock Konungens befallningshavande magt att strax rätta hvad så ske kan, och hjelpe den till rätt sin, som lidit.

28 §.

Varder ej invändning om underrätts behörighet af svaranden framstald efter ty i 16 kap. 2 § sägs, och är ej sådant fall för handen, hvarom i 29 § af detta kap. förmäles, skall målet anses vara vid rätt domstol anhängiggjordt.

29 §.

Anhängiggöres vid underrätt mål, som rätten ej är behörig att upptaga, skall den, ehvad invändning göres eller icke, visa målet från sig i de fall, att

1. målet är af beskaffenhet att böra af annan myndighet än domstol eller af särskild domstol eller omedelbart af högre rätt upptagas, eller ock enligt lag eller särskild författning bör omedelbart af skiljemän prövas, eller

2. målet bör upptagas af viss underrätt, som ensam är behörig att det slag af mål handlägga, eller

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

3. mål, som blifvit vid häradsrätt anhängiggjort, må allenast af rådstufvurätt upptagas, eller

4. tvist är om fast egendom efter ty i 14 eller 19 § sägs, eller om äktenskapsskilnad eller återgång af giftermål, eller om gifterätt i bo efter den, som död är, eller om rätt till hans qvarlätenskap eller andel deri på grund af arf eller testamente, eller om arfskifte eller jemkning deri;

5. tvist är om utmätt lösegendom eller giltighet af lösöreköpsafhandling, och den tvist enligt lag skall handläggas vid rätten i den ort, der godset finnes;

6. fråga, hvarom i målet tvistas, är af beskaffenhet att kunna utan föregången stämning upptagas vid domstol;

7. fråga är om ansvar eller annan påföljd för brott.

30 §.

Är mål, hvarom i 29 § 7 mom. förmäles, pröfvadt af underrätt, må ej fråga om dess behörighet upptagas i högre rätt, der ej frågan af part i laga ordning dragits under den högre rättens pröfning, eller ock underrätten på grund af annat stadgande i nämnda § bort visa målet från sig.

31 §.

I mål, som blifvit omedelbart vid högre rätt anhängiggjort, åligge rätten att oberoende af invändning pröfva, huruvida den är behörig att målet upptaga.

32 §.

Aftal, hvarigenom någon utfäst sig att svara vid annan än rätt domstol, vare utan verkan.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

11 kap.**32 §.**

Varder ej stämning delgifven på sätt i 7 till och med 19 §§ för hvarje fall sägs, vare den, der invändning göres eller svaranden från rätten uteblifver, utan verkan.

Är stämning delgifven efter ty nyss är sagdt, men har delgifningen icke skett i rätt tid före inställelsedagen, varde, der ej svaranden å den dag i svaromål ingår, målet utsatt till annan dag sålunda, att svaranden den honom tillkommande stämningstid tillgodonjuter. Har svaranden ej varit vid rätten tillstädes, åligge kändan att, på sätt och inom tid, som för stämmings delgifning gäller, delgifva svaranden rättens beslut. Försummar kändan det, vare käromålet förfallet.

13 kap.**3 §.**

Pröfvas jäf lagligt mot häradshöfding eller mot borgmästare i stad, der rådstufvurätten utom honom ej finnes domför; förordne hofrätten en annan i hans ställe.

5 §.

Har genom underrätts beslut någon, som i rätten sitter, förklarats jäfvig eller jäf mot särskild ledamot af häradsnämnd ogillats, skall vid det beslut förblifva. Fråga om jäf mot häradshöfding eller häradsnämnd eller mot ledamot af rådstufvurätt må ej heller eljest i högre rätt upptagas, med mindre jäfvet i den högre rätten göres af part, som enligt 16 kap. 1 § är dertill berättigad, eller klagan föres öfver beslut, hvarigenom jäfvet ogillats. Fråga om jäf mot särskild ledamot af häradsnämnd må ej i högre rätt väckas.

Varder genom hofrätts beslut ledamot af hofrätten förklarad jäfvig, skall dervid förblifva. Ej heller må eljest fråga om jäf mot ledamot af hofrätt upptagas hos Konungen, med mindre jäfvet af part der göres eller fullföljes.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

14 kap.**3 §.**

Käranden skall, ehvar rättegången börjas, alla dess skäl och bevis genast framte, och svaranden sammaledes. Håller någon de bevis uppsåtligen inne, som till ljus i saken tjena, böte fem, eller tio daler, eller mera, allt som domaren pröfvar honom deri brottslig vara.

Nu söker endera parten uppskof i saken, för ty, att han vill flera bevis skaffa, eller för annan orsak; finner domaren skäl till det uppskof; lägge honom viss tid före, antingen vid vite i penningar, eller att saken ändå afgöras skall, allt som omständigheterna det fordra.

6 §.

Ej må parterne vid muntligt förhör påstå, eller domaren tillåta, att det uppskrifvas skall, som redan i skrifterna infördt är, eller till saken ej rätteligen hörer. Hvad som vid muntligt förhör uppskrifves, det skall för parterne uppläsas, om de det äska, eller rätten det nödigt finner: kännas då parten ej vid det, som skrifvet är; hafve rätten vitsord att säga, hvad taladt och svaradt var. Vill någon sina ord och mening förklara; det bör ej vägras: pröfve dock domaren, hvad kraft det ega må.

16 kap.

Om invändningar i rättegång, så ock om rätt till särskild talan mot domstols beslut, som under rättegång meddelas.

1 §.

Vill vid underrätt part göra jäf mot någon, som i rätten sitter, framställe invändningen vid första rättegångstillfälle då parten tillstädeskommer och den, som jäfvet angår, har säte i rätten, eller, der den omständighet, hvarå jäfvet grundas, då ej var för handen eller parten kunnig, vid nästa rättegångstillfälle sedan han derom erhöi kännedom. Försummas det, vare parts rätt att framställa invändningen försuten.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

Jäf mot häradshöfding eller häradsnämnd eller mot ledamot af rådstufvurätt må ock i högre rätt göras, der den part, som vill frågan väcka, ej varit i lägre rätt tillstädes eller eljest ej förr än i den högre rätten haft tillfälle att framställa jäfvet.

2 §.

Menar svarande vid underrätt, att rätten ej är behörig att målet upptaga, göre invändning derom vid första rättegångstillfälle, då svarenden är tillstädes. Försummas det, vare svarendens rätt att framställa invändningen försuten.

Kommer svarenden ej vid underrätten tillstädes, men har han för sin utevaro laga förfall, ege i hofrätten framställa invändning, som här afses. Ej vare eljest i mål, som vid underrätt anhängiggjorts, part berättigad att i högre rätt framställa sådan invändning.

3 §.

Har invändning, hvarom i 1 eller 2 § sägs, blifvit i rätt tid vid underrätt framsteld, gifve rätten så snart ske kan särskildt beslut deröfver.

Varder invändningen ogillad, och meddelar ej rätten samma dag slutligt yttrande eller ock beslut, hvarigenom till värjemålsed dömes, då ege, så framt ej enligt 13 kap. 5 § vid beslutet skall förblifva, part, som är med beslutet missnöjd, att deröfver föra särskild klagan, der han, inuan rättegångsförhandlingarna för dagen afslutats, till rättens protokoll anmäler sitt missnöje. Försummas sådan anmälan eller fullföljes ej klagan, stånde beslutet fast, der ej, då fråga är om rättens behörighet, högre rätt, under hvars pröfning hufvudsaken dragits, finner underrätten hafva bort oberoende af invändning visa målet från sig.

4 §.

Har part anmält missnöje efter ty i 3 § sägs, fortfare rätten icke dess mindre med handläggningen af målet och ege jemväl deri meddela slutligt yttrande eller döma till värjemålsed, der det kan ske samma dag beslutet i invändningsfrågan gafs. Sker det ej, skall, utan hinder deraf att missnöje anmälts, handläggningen ytterligare fortsättas,

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

der ej, i tvistemål, andra parten yrkar att målet skall hvila i afbidan på utgången af invändningsfrågan eller, i brottmål, rätten finner sådant lämpligt. Fortsättes handläggningen efter den dag beslutet öfver invändningen gafs, må ej slutligt yttrande meddelas eller till värjemålsed dömas, förr än hofrätten utlåtit sig i anledning af förd klagan i invändningsfrågan, eller ock visadt blifvit, att sådan klagan ej fullföljts.

5 §.

Hvad i 1 och 2 §§ stadgas om påföljd af underlåtenhet att i rätt tid framställa invändning, som der afses, utgöre ej hinder för under rätt att utöfva den pröfning, som enligt 13 kap. 1 § och 10 kap. 29 § åligger rätten.

6 §.

Vill svarande framställa invändning derom att *han ej blifvit till underrätt lagligen stämd*, göre det vid första rättegångstillfälle, då han vid rätten sig inställer; och gifve rätten så snart ske kan särskildt beslut öfver invändningen. Har svaranden uteblifvit vid underrätten, ege han framställa invändningen första gången han yttrar sig i hofrätten.

Göres *invändning om stämning senare än nu är sagdt*, må den ej till pröfning upptagas.

6 §.

Vill svarande framställa invändning derom att *stämningen till underrätt ej blifvit honom lagligen delgifven*, göre det vid första rättegångstillfälle, då han vid rätten sig inställer; och gifve rätten så snart ske kan särskildt beslut öfver invändningen. Har svaranden uteblifvit vid underrätten, ege han framställa invändningen första gången han yttrar sig i hofrätten.

Göres *senare än nu är sagdt invändning om stämning delgifning*, må den ej till pröfning upptagas.

7 §.

Göres vid underrätt annan invändning än i 1, 2 eller 6 § sägs, gifve rätten särskildt beslut öfver invändningen, der dess beskaffenhet sådant fordrar.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

8 §.

Beslut, som af underrätt blifvit i invändningsfråga under rättegången meddeladt, må ej i annat fall än i 3 § sägs särskildt öfverklagas. Ej heller må mot beslut, som underrätt eljest under rättegången meddelat, särskild talan föras, der ej här nedan eller eljest i lag finnes annorlunda stadgadt.

9 §.

Nöjes ej part åt beslut, hvarigenom underrätt dömt till värjemålsed, före han öfver beslutet särskild klagan.

10 §.

Har underrätt genom beslut under rättegången dömt någon till utgifvande af vite eller till ansvar för uteblifvande eller annan förseelse i målet; eller ogillat yrkande om ansvar för förseelse, som nu är sagd, eller om ådömande af förelagdt vite för uteblifvande; eller utlåtut sig angående ersättning åt vittne eller annan, som kallats att meddela upplysning i målet; eller skilt fullmäktig från fullmäktigskapet: mot det beslut skall, i händelse af missnöje, särskild talan föras. Lag samma vare, der genom beslut, som af underrätt meddelats under rättegången, qvarstad eller skingringsförbud eller dermed jemförlig åtgärd beviljats eller yrkande om häfvande af sådan åtgärd ogillats.

10 §.

Har underrätt genom beslut under rättegången dömt någon till utgifvande af vite eller till ansvar för uteblifvande eller annan förseelse i målet; eller ogillat yrkande om ansvar för förseelse, som nu är sagd, eller om ådömande af förelagdt vite för uteblifvande; eller utlåtut sig angående ersättning åt vittne eller annan, som kallats att meddela upplysning i målet; eller skilt fullmäktig från fullmäktigskapet: mot det beslut skall, i händelse af missnöje, särskild talan föras; *och skall under rättelse härom i sammanhang med beslutet af rätten meddelas.* Lag samma vare, der genom beslut, som af underrätt meddelats under rättegången, qvarstad eller skingringsförbud eller dermed jemförlig åtgärd beviljats eller yrkande om häfvande af sådan åtgärd ogillats.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

11 §.

Är någon missnöjd med underrätts beslut, hvarigenom under rättegången förordnats om hans häktande eller qvarhållande i häkte eller hemtande till rätten, stånde honom fritt att öfver beslutet föra särskild klagan.

12 §.

Menar part, att genom beslut, som af underrätt meddelats, målet onödigt uppehålles, ege han mot det beslut föra särskild talan.

13 §.

I mål, som blifvit omedelbart vid hofrätt anhängiggjort, ege ej part, sedan han i svaromål sig inlåtit, göra invändning derom, att han ej blifvit lagligen stämd.

14 §.

Hvad i 9, 10 och 11 §§ stadgas om klagan öfver underrätts der omförmälda beslut skall ock ega tillämpning i fråga om dylika beslut, som af hofrätt i der anhängigt mål under rättegången meddelas. Ej må eljest af hofrätt under rättegången meddeladt beslut särskildt öfverklagas.

23 kap.

5 §.

När omröstas skall; säge den sin mening först, som ytterst sitter, och sedan hvar efter annan, som de i rätten säte hafva, och grunde hvar sin röst på lag och klara skäl. Är saken af någon ledamot i rätten föredragen; säge han först sin mening. Ej må någon draga sig undan, att öfver hufvudsaken sig yttra, ändå att han förut varit emot det slut, som de fleste stannat i, öfver något, som sjelfva rättegången rört, ehvad parten då vägrat att svara i saken eller för den domstol, eller annan sådan invändning gjort, som i 16 kap. denna balk sagdt är. Den an-

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

nans mening och skäl bifaller, må dem ej å nyo upprepa och sakens slut dermed uppehålla: hafver han flera skäl att styrka samma mening med, lägge dem allenast till.

24 kap.**11 §.**

Nu kunna sådana omständigheter sig yppa långt efter, sedan dom och utslag fallit, att förklaring deröfver nödig är; den bör ej vägras. Är härads höfding, som dömt, ej då i samma rätt; gifve den, som i hans ställe kommit, förklaring med nämnden. Äro i rådstufvu- och hofrätten ej så många qvar af dem, som i utslaget ense varit, att de domföre äro; då böra de, som sedan der domare blifvit, utslaget förklara. Innehåller den förklaring, som parten gifves, något sådant, som i utslaget ej är tydligen utsatt; då må talan deremot fullföljas i den ordning, som för klagan öfver utslaget skolat iakttagas.

25 kap.

Om sättet för fullföljd af talan mot underrätts beslut, så ock om underställning af mål, som blifvit af underrätt afdömdt.

1 §.

Talan mot underrätts slutliga utslag i tvistemål af beskaffenhet att böra genom stämning anhängiggöras skall, der ej här nedan i 3 eller 5 § annorlunda stadgas, fullföljas efter vad.

Lag samma vare, der någon vill föra talan mot underrätts slutliga utslag: i konkursmål, rörande betalnings- eller förmånsrätt eller undanskiftande af egendom eller ackord eller klander af utdelningsförslag; i boskildnads- eller ansökningsmål, öfver ansökningsmål om boskildnad; så ock i mål rörande jordegares rätt öfver vattnet å hans grund, ändå att målet ej skall genom stämning anhängiggöras.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

2 §.

I annat tvistemål än i 1 § sägs, så ock i ärende, som genom ansökning eller annorledes kommit under behandling af underrätt, skall klagan öfver rättens slutliga utslag föras genom besvär.

3 §.

Har i tvistemål underrätt förklarat sig obehörig eller stämningen ogill, skall öfver det utslag klagan föras genom besvär, ändå att målet är sådant, att talan mot slutligt utslag deri eljest skolat efter vad fullföljas.

4 §.

Ändring i underrätts slutliga utslag i brottmål skall sökas genom besvär.

5 §.

Vill part klaga öfver beslut, hvarigenom underrätt dömt till värjemålsed, skall i fråga om sättet för talans fullföljd lända till efterrättelse hvad i sådant hänseende gäller om rättens slutliga utslag i målet. Har underrätt eljest under rättegång meddelat beslut, som enligt lag må särskildt öfverklagas, skall talan mot beslutet föras genom besvär. Lag samma vare, der underrätt i slutligt utslag meddelat beslut i fråga, som rörer fullmäktig eller vittne eller annan, som kallats att meddela upplysning i målet. Innefattar eljest underrätts slutliga utslag beslut af beskaffenhet att, der det under rättegången meddelats, sär-

5 §.

Vill part klaga öfver beslut, hvarigenom underrätt dömt till värjemålsed, skall i fråga om sättet för talans fullföljd lända till efterrättelse hvad i sådant hänseende gäller om rättens slutliga utslag i målet. Har underrätt eljest under rättegång meddelat beslut, som enligt lag må särskildt öfverklagas, skall talan mot beslutet föras genom besvär. Lag samma vare, der i fråga, som rörer fullmäktig eller vittne eller annan, som kallats att meddela upplysning i målet, underrätt i slutligt utslag meddelat beslut af beskaffenhet att, der det under rättegången gifvits, särskild klagan varit tillåten. Innefattar eljest under-

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

skild klagan varit tillåten, skall talan mot det beslut föras i sammanhang med fullföljd af talan i hufvudsaken; vill ej den, som är med beslutet missnöjd, fullfölja talan i hufvudsaken, vare lag, som hade beslutet blifvit under rättegången meddeladt.

rätts slutliga utslag beslut, *som, der det under rättegången gifvits, kunnat särskildt öfverklagas*, skall talan mot det beslut föras i sammanhang med fullföljd af talan i hufvudsaken; vill ej den, som är med beslutet missnöjd, fullfölja talan i hufvudsaken, vare lag, som hade beslutet blifvit under rättegången meddeladt.

6 §.

Har i brottmål underrätt, jemte det utslag meddelats, tillika hänvisat målet till fortsatt handläggning vid annan underrätt, må ej ändring i utslaget sökas förr, än den rätt, som sist handlagt målet, deri meddelat slutligt utslag; och skall klagan fullföljas hos den hofrätt, som har att upptaga besvär öfver det slutliga utslaget, och inom samma tid, som för ingifvande af sådana besvär är stadgad.

7 §.

Är part missnöjd med något under rättegången af underrätt meddeladt beslut, deröfver särskild klagan ej är tillåten, ege han allenast i sammanhang med fullföljd af talan i hufvudsaken draga beslutet under hofrättens pröfning; dock må, der klagan föres öfver beslut, hvarigenom blifvit dömdt till värjemålsed, i sammanhang dermed talan fullföljas emot beslut öfver invändning, som är af beskaffenhet att på frågan om edgången inverka, så ock, der särskilda besvär anföras öfver beslut, hvarigenom förelagdt äfventyr tillämpats, giltigheten af föreläggandet komma under bedömande.

Ändå att part ej fullföljt talan mot underrätts utslag, ege han att till bemötande af vederparts ändringssökande påkalla pröfning af beslut i fråga, som rättegången rörer och ej må genom särskild klagan fullföljas.

8 §.

Då mål af underrätt slutligen afgöres eller rätten dömer till vär-

8 §.

Då mål af underrätt slutligen afgöres eller rätten dömer till vär-

Kongl. Maj:ts förslag.

jemålsed, gifve rätten i utslaget till känna, huruvida talan deremot skall fullföljas efter vad eller genom besvär, så ock i hvilken hofrätt ändring bör sökas samt, der talan skall fullföljas genom besvär, inom hvilken tid besvären böra till hofrätten ingifvas. Hvad underrätten sålunda föreskrifver skall i fråga om sättet för fullföljd af talan lända till efterrättelse.

Vill någon klaga öfver annat af underrätt meddeladt beslut än nyss är nämndt, och begär han hos rätten underrättelse om hvad i sådant afseende iakttagas bör, varde ock derom underrättelse efter ty nu är sagdt lemnad. Sökes hos härads höfding sådan underrättelse, då rätten ej är samlad, varde den af honom meddelad.

Utskottets förslag.

jemålsed, gifve rätten i utslaget till känna, huruvida talan deremot skall fullföljas efter vad eller genom besvär, så ock i hvilken hofrätt ändring bör sökas samt, der talan skall fullföljas genom besvär, inom hvilken tid besvären böra till hofrätten ingifvas. Hvad underrätten sålunda föreskrifver skall i fråga om sättet för fullföljd af talan lända till efterrättelse.

Vill någon klaga öfver annat af underrätt meddeladt beslut än nyss är nämndt, och begär han hos rätten underrättelse om hvad i sådant afseende iakttagas bör, varde ock derom underrättelse efter ty nu är sagdt lemnad. Sökes hos härads höfding sådan underrättelse, då rätten ej sitter, varde den af honom meddelad.

9 §.

Är någon af underrätt dömd till döden eller till straffarbete på lifstid eller till förlust af medborgerligt förtroende för alltid eller förklarad skyldig att fortsätta honom förut ådömdt straffarbete på lifstid, skall målet, i hvad det honom rör, underställas hofrättens pröfning.

Varder någon, som är tilltalad vid underrätt, jemväl stånd under åtal för brott, som tillhör öfverrätts omedelbara upptagande, skall underrätten, sedan den meddelat utslag beträffande den under dess domvärjo hörande förbrytelsen, underställa målet i denna del hofrättens pröfning, ändå att det eljest ej, efter ty nyss är sagdt, skolat underställas.

Då mål underställes hofrättens pröfning, gifve rätten till känna, hvad part har att iakttaga, der han vill i hofrätten sig yttra; och låte i stad rätten samt på landet härads höfdingen inom tid, som för anförande af besvär öfver rättens utslag i allmänhet gäller, till hofrätten insända utslaget samt öfriga protokoll och handlingar i målet.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

10 §.

Dömes i underrätt någon ohörd, eller fälles der sådant utslag, att någon, som ej är part i målet, deraf lider förfång, ege han att inom ett år från det utslaget honom kunnigt blef söka ändring deri hos hof-rätten genom besvär. Klagar han ej inom den tid, hafve sin talan förlorat.

26 kap.

om förfarandet i vademål, så ock i tvistemål, som till hofrätt instämts.

1 §.

Vill part mot underrätts utslag vädja, åligge parten att, med erläggande af vadepenning, tre daler, göra anmälan derom i stad hos rätten eller den, som är satt att å rättens vägnar dylik anmälan mottaga, eller, der sådan ej finnes, hos rättens ordförande före klockan tolf å sjunde dagen och å landet hos rätten eller häradshöfdingen sist å sjunde dagen från den dag, då utslaget gafs. Från erläggande af vadepenning vare part frikallad, der antagas må, att han för fattigdom ej förmår gälda afgiften. Kronan vare ock från vadepenning fri. Har i mål, deri flere ega gemensam talan, en af dem erlagt vadepenning, gälle det äfven för medpart, som i rätt tid anmält vad.

Bih. till Riksd. Prot. 1901. 7 Saml. 31 Häft.

1 §.

Vill part mot underrätts utslag vädja, åligge parten att, med erläggande af vadepenning, tre daler, göra anmälan derom i stad hos rätten eller den, som är satt att å rättens vägnar dylik anmälan mottaga, eller, der sådan ej finnes, hos rättens ordförande före klockan tolf å sjunde dagen och å landet hos rätten eller häradshöfdingen sist å sjunde dagen från den dag, då utslaget gafs. *Häradshöfding vare pliktig skriftligen förordna någon, hos hvilken vädjas må, då häradshöfdingen ej träffas i sin bostad; pröfve dock häradshöfdingen sjelf, huruvida sålunda gjord vadeanmälan rätteligen skett.*

Från erläggande af vadepenning vare part frikallad, der anta-

Kongl. Maj:ts förslag.

Vädjas ej så, som nu är föreskrifvet, stånde utslaget fast; och varde förty vadeanmälan, som göres senare eller annorledes, än sagdt är, ej upptagen.

Vadepening tillfalle i stad rätten och å landet häradshöfdingen, som i målet dömt.

Utskottets förslag.

gas må, att han för fattigdom ej förmår gälda afgiften. Kronan vare ock från vadepening fri. Har i mål, deri flere ega gemensam talan, en af dem erlagt vadepening, gälle det äfven för medpart, som i rätt tid anmält vad.

Vädjas ej så, som nu är föreskrifvet, stånde utslaget fast; och varde förty vadeanmälan, som göres senare eller annorledes, än sagdt är, ej upptagen.

Vadepening tillfalle i stad rätten och å landet häradshöfdingen, som i målet dömt.

2 §.

Då vädjadt är, varde å utslaget tecknadt bevis derom med underrättelse om den tid, inom hvilken den vädjande har att i hofrätten sig inställa och ingifva vadeinlaga. Vederparten ege ock på begäran erhålla bevis om vadet jemte underrättelse om sagda inställetid.

3 §.

Har vadeanmälan ej upptagits, vare parten berättigad att å utslaget erhålla bevis derom med de skäl, hvarå beslutet grundats; och ege parten att mot beslutet fullfölja talan genom besvär efter ty i 27 kap. 1 § sägs.

Ej må särskild klagan föras deröfver att vadeanmälan upptagits. Fullföljes talan i målet, ege vederparten att inom tid, som i detta kap. är stadgad för svaromåls afgifvande, påkalla pröfning af frågan, huruvida vadeanmälan blifvit rätteligen gjord; dock må ej, der part för fattigdom frikallats från vadepening, komma under pröfning, huruvida sådant rätteligen skett.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

4 §.

Vill ej den, som vädjat, fullfölja sin talan, gifve det vederparten till känna sist å sjunde dagen från den dag, då vadet senast skolat anmälas. Försummas det, och vill vederpart, som i hofrätten sig inställer inom den för svaromåls afgifvande stadgade tid, njuta ersättning för sin kostnad, söke det skriftligen i hofrätten sist å trettionde dagen efter utgången af den tid.

5 §.

Part, som vädjat, skall i hofrätten sig inställa, i mål från underrätt, hvars område helt eller delvis tillhör Norrbottens eller Vesterbottens läns lappmark, före klockan tolf å fyratiofemte dagen samt i mål från annan underrätt före klockan tolf å trettionde dagen från den dag, då utslaget gafs; och åligge parten att inom samma tid till hofrätten ingifva vadeinlaga, *deri han framställer sin talan, samt vid den inlaga* foga det öfverklagade utslaget med vadebevis äfvensom underrättens öfriga protokoll i målet.

5 §.

Part, som vädjat, skall i hofrätten sig inställa, i mål från underrätt, hvars område helt eller delvis tillhör Norrbottens eller Vesterbottens läns lappmark, före klockan tolf å fyratiofemte dagen samt i mål från annan underrätt före klockan tolf å trettionde dagen från den dag, då utslaget gafs; och åligge parten att inom samma tid till hofrätten ingifva vadeinlaga *samt dervid* foga det öfverklagade utslaget med vadebevis äfvensom underrättens öfriga protokoll i målet.

6 §.

Underlåter den, som vädjat, att inom stadgad tid iakttaga inställelse eller ingifva vadeinlaga, stånde underrättens utslag fast, der ej inom samma tid visas laga förfall. Visas förfall, utsätte hofrätten ny tid.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

7 §.

Har kâranden underlåtut att till hofrätten ingifva underrättens protokoll eller vadebevis, och är ej det felande af annan part ingifvet, förelägge hofrätten kâranden viss tid att dermed inkomma, vid äfventyr att, der det ej är i hofrätten tillgängligt då målet till afgörande företages, kâranden skall hafva sin talan förlorat.

8 §.

Svaranden skall sig i hofrätten inställa sist å fjortonde dagen från den dag, då kâranden senast bör der tillstädeskomma. Inställer svaranden sig ej inom sagda tid, hafve sedan ej rätt att varda i hofrätten hörd, med mindre inom samma tid laga förfall visas. Visas förfall, utsätte hofrätten ny tid.

Ändå att svaranden ej i rätt tid instält sig, ege han framställa jäf mot vittne, som i hofrätten åberopas.

9 §.

Å vadeinlaga ege svarande, som inställer sig i hofrätten, att inom den för inställelsen stadgade tid afgifva skriftligt genmäle.

10 §.

Har kâranden i vadeinlagan förbehållit sig rätt att vidare sig yttra, ege han inom tre veckor från den dag, då svaranden senast bort tillstädeskomma, ingifva ytterligare en skrift.

11 §.

Har svaranden före utgången af den tid, inom hvilken han bort sig inställa, skriftligen förbehållit sig rätt att vidare yttra sig i målet, vare han berättigad att inom sex

11 §.

Har svaranden före utgången af den tid, inom hvilken han bort sig inställa, skriftligen förbehållit sig rätt att vidare yttra sig i målet, vare han berättigad att inom sex

Kongl. Maj:ts förslag.

veckor från utgången af sagda tid skriftligt yttrande afgifva.

Af käranden ingifven skrift, som i 10 § afses, ege svaranden att inom tre veckor från den dag, då skriften sist bort ingifvas, skriftligen bemöta, ändå att svaranden underlåtit att afgifva svaromål eller att göra förbehåll, hvarom ofvan förmäles.

Söker svaranden anstånd med ingifvande af inlaga, som i denna § afses, ege hofrätten att anstånd på viss tid bevilja, när synnerliga skäl dertill äro.

12 §.

Vid inlaga, hvarom i detta kap. förmäles, skall fogas styrkt afskrift af inlagan, så ock af de fullmagter och skriftliga bevis, som dertill höra. Hvad sålunda är stadgadt ege dock ej tillämpning i afseende å kartor eller andra ritningar, ej heller å handlingar af vidlyftigare beskaffenhet, såsom protokoll i rättegångsmål, eller handlingar rörande laga skifte eller dermed jemförlig förrättning, eller handelsböcker eller andra räkenskaper.

Utskottets förslag.

veckor från utgången af sagda tid skriftligt yttrande afgifva.

Af käranden ingifven skrift, som i 10 § afses, ege svaranden att inom tre veckor från den dag, då skriften sist bort ingifvas, skriftligen bemöta, ändå att svaranden underlåtit att afgifva svaromål eller att göra förbehåll, hvarom ofvan förmäles.

12 §.

För ingifvande af inlaga, som i 10 eller 11 § afses, ege hofrätten att anstånd på viss tid bevilja, när synnerliga skäl dertill äro.

13 §.

Vid inlaga, hvarom i detta kap. förmäles, skall fogas styrkt afskrift af inlagan, så ock af de fullmagter och skriftliga bevis, som dertill höra. Hvad sålunda är stadgadt ege dock ej tillämpning i afseende å kartor eller andra ritningar, ej heller å handlingar af vidlyftigare beskaffenhet, såsom protokoll i rättegångsmål, eller handlingar rörande laga skifte eller dermed jemförlig förrättning, eller handelsböcker eller andra räkenskaper.

Kongl. Maj:ts förslag.

Afskrift, som i denna § afses, ege vederparten uttaga. Äro flere vederparter, och kunna de ej enas, hvilken af dem skall afskriften uttaga, må den ej utlemnas. Har part underlåtit att ingifva afskrift, som enligt denna § skall vid inlaga fogas, vare vederparten berättigad att på den försumliges bekostnad låta taga sådan afskrift.

13 §.

Är i vädjadt mål talan fullföljd mot beslut, hvarigenom underrätten fält part att utgifva vite eller att böta för uteblifvande eller annan förseelse i målet, ege hofrätten att i den fråga infordra yttrande från allmänne åklagaren.

14 §.

Till vinnande af upplysning, som i vädjadt mål pröfvas erforderlig, ege hofrätten anställa muntligt förhör med parterne eller, der förhöret ej lämpligen kan ega rum i hofrätten, uppdraga åt underrätt att det hålla. Ej må den omständigheten, att svaranden i hofrätten uteblifvit, utgöra hinder för hofrätten att förordna om hans inkallande till förhör, der sådant pröfvas för målets utredande erforderligt.

I beslut om förhör sätte hofrätten ut omständighet, hvarom upp-

Utskottets förslag.

Afskrift, som i denna § afses, ege vederparten uttaga. Äro flere vederparter, och kunna de ej enas, hvilken af dem skall afskriften uttaga, må den ej utlemnas. Har part underlåtit att ingifva afskrift, som enligt denna § skall vid inlaga fogas, vare vederparten berättigad att på den försumliges bekostnad låta taga sådan afskrift.

14 §.

Är i vädjadt mål talan fullföljd mot beslut, hvarigenom underrätten fält part att utgifva vite eller att böta för uteblifvande eller annan förseelse i målet, ege hofrätten att i den fråga infordra yttrande från allmänne åklagaren.

15 §.

Till vinnande af upplysning, som i vädjadt mål pröfvas erforderlig, ege hofrätten anställa muntligt förhör med parterne eller, der förhöret ej lämpligen kan ega rum i hofrätten, uppdraga åt underrätt att det hålla. Ej må den omständigheten, att svaranden i hofrätten uteblifvit, utgöra hinder för hofrätten att förordna om hans inkallande till förhör, der sådant pröfvas för målets utredande erforderligt.

I beslut om förhör sätte hofrätten ut omständighet, hvarom upp-

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

lysning erfordras; förelägge ock part, som skall vid förhöret tillstådeskomma, antingen vite i penningar eller att målet afgöres utan hinder af hans utevaro. Skall förhöret hållas vid underrätt, meddele hofrätten de ytterligare föreskrifter, som pröfvas nödiga.

lysning erfordras; förlägge ock part, som skall vid förhöret tillstådeskomma, antingen vite i penningar eller att målet afgöres utan hinder af hans utevaro. Skall förhöret hållas vid underrätt, meddele hofrätten de ytterligare föreskrifter, som pröfvas nödiga.

15 §.

I tvistemål, som är till hofrätt instämndt, skola parterne å den i stämningen utsatta dag inför hofrätten sig inställa. Försummar käranden det, vare stämningen förfallen, och njute svaranden ersättning för sin kostnad. Kommer ej svaranden, förelägge hofrätten honom ny tid för inställelse samt vite i penningar eller äfventyr att målet ändock afgöres.

I mål, som i denna § afses, skall hvad om sättet för utförande af talan inför underrätt gäller lända till efterrättelse.

16 §.

I tvistemål, som är till hofrätt instämndt, skola parterne å den i stämningen utsatta dag inför hofrätten sig inställa. Försummar käranden det, vare stämningen förfallen, och njute svaranden ersättning för sin kostnad. Kommer ej svaranden, förelägge hofrätten honom ny tid för inställelse samt vite i penningar eller äfventyr att målet ändock afgöres.

I mål, som i denna § afses, skall hvad om sättet för utförande af talan inför underrätt gäller lända till efterrättelse.

27 kap.

Om förfarandet i mål, som genom besvär eller underställning till hofrätt inkommit, så ock i mål eller ärende, som annorledes än genom stämning omedelbart der anhängiggjorts.

1 §.

Besvär öfver underrätts utslag eller beslut skola till hofrätten ingifvas, i mål från underrätt, hvars område helt eller delvis tillhör Norr-

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

bottens eller Vesterbottens läns lappmark, före klockan tolf å fyratiofemte dagen, i mål från annan underrätt i nämnda län eller i Jemtlands, Vesternorrlands eller Gotlands län före klockan tolf å trettionde dagen samt i mål från underrätt i annan del af riket före klockan tolf å tjugonde dagen från den dag, då utslaget eller beslutet gafs; dock vare klagan ej till viss tid inskränkt, der den är sådan, som i 16 kap. 12 § afses, eller angår beslut om någons häktande eller qvarhållande i häkte eller hemtande till rätten.

Part, som i målet hålles häktad, stånde intill besvärstidens utgång öppet att aflemna besvärsskrift till Konungens befallningshafvande eller tillsyningsmannen vid häktet.

2 §.

Varda ej i mål, som skall genom besvär inom viss tid till hofrätt fullföljas, besvär inom den tid ingifna, stånde underrättens utslag fast, der ej inom samma tid visas laga förfall; visas förfall, utsätte hofrätten ny tid.

3 §.

Vid besvär foge klaganden det öfverklagade utslaget samt underrättens öfriga protokoll i målet.

4 §.

Har klaganden underlåtit att till hofrätten ingifva underrättens protokoll, och är ej det felande af annan part ingifvet, meddele hofrätten föreläggande efter ty i 26 kap. 7 § sägs; och skall, der klaganden är allmän åklagare, föreläggandet honom delgifvas.

Hålles klaganden häktad i målet, skall felande protokoll genom hofrättens försorg införskaffas.

5 §.

Har part i föreskrifven ordning fullföljt talan mot underrätts slutliga utslag i brottmål eller mot utslag, hvarigenom underrätt i sådant mål dömt till värjemålsed, och hålles ej någon i målet häktad, skall,

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

efter ty nedan sägs, tillfälle lemnas klagandens vederpart att öfver besvären sig yttra.

Äro i andra fall besvär rätteligen anförda, ankomme på hofrätten att om vederpartens hörande öfver besvären förordna; dock må ej, med mindre tillfälle lemnats vederparten att sig förklara, ändring i underrettens utslag göras, i annat fall än då besvären angå någons häktande eller qvarhållande i häkte eller hemtande till rätten, eller ock stadgandet i senare stycket af 12 § eger tillämpning.

6 §.

Skall någon höras öfver besvär, och är ej sådant fall för handen, som i 12 § sägs, vare klaganden pliktig att, efter föreläggande, besvärshandlingarna, utom underrättens protokoll i målet, uttaga och dem i hufvudskrift eller besannad afskrift vederparten tillställa, så ock att inom lika tid, som enligt 1 § för besvär öfver underrättens utslag i allmänhet gäller, räknad från den dag förelägandet genom anslag inom hofrätten kungöres, till hofrätten inkomma med sådant intyg, som i 11 kap. 38 § sägs, rörande delgifningen och dagen derför samt återställa handlingarna eller ingifva styrkt afskrift deraf. Är klaganden allmän åklagare, skola besvärshandlingarna genom hofrättens försorg honom tillställas, och skall tiden för ingifvande af delgifningsbevis samt återställande af handlingarna räknas från den dag handlingarna kommo honom till handa.

Har klaganden före utgången af den tid, som är stadgad för ingifvande af delgifningsbevis och återställande af besvärshandlingarna, hos hofrätten sökt anstånd med fullgörande af hvad honom i sagda hänseenden åligger, må hofrätten sådant anstånd på viss tid bevilja, när skäl dertill äro.

Äro vid besvären fogade kartor eller andra ritningar, eller ock handlingar af vidlyftigare beskaffenhet, såsom protokoll i annat rättegångsmål, eller handlingar rörande laga skifte eller dermed jemförlig förrättning, eller handelsböcker eller andra räkenskaper, ege, på framställning af klaganden, hofrätten efter omständigheterna förordna, huruvida de må från delgifning undantagas.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

7 §.

Är i fall, som uti 6 § afses, ej veterligt, hvar klagandens vederpart sig uppehåller, eller upplyses, att han vistas å utrikes ort; har han ej i hofrätten anmält viss person, som eger att å hans vägnar mottaga besvärshandlingarna, eller anvisning å sådant ombud eljest kunnat erhållas; återställe klaganden inom stadgad tid besvärshandlingarna, der de äro af honom uttagna, och lägge hofrätten honom viss tid före att styrka, det han låtit i allmänna tidningarne tre gånger, minst fjorton dagar mellan hvarje gång, kungöra, att besvär i målet blifvit anförda, samt att besvärshandlingarna finnas hos hofrätten att tillgå. Är klaganden allmän åklagare, låte hofrätten besörja, att kungörelse varder i allmänna tidningarne införd efter ty nu är sagdt.

8 §.

Visas, att klaganden på grund af laga förfall varit ur stånd att fullgöra hvad honom enligt 6 eller 7 § åligger, lägge hofrätten honom ny tid före. Visas ej laga förfall, eller, der fråga är om delgifning enligt 6 §, att för delgifningen mött hinder, hvarom i 7 § sägs, ege hofrätten, då den stadgade tiden gått till ända, företaga målet till afgörande.

Har ej, då målet till afgörande företages, till hofrätten inkommit bevis, att delgifning skett före utgången af den för ingifvande af delgifningsbevis bestämda tid, och är ej heller förklaring afgifven, eller äro ej besvärshandlingarna återställda eller styrkt afskrift deraf ingifven, då målet afgöras skall, hafve klaganden förlorat sin talan. Lag samma vare, der klaganden ej styrkt sig hafva i enlighet med hofrättens föreläggande låtit i allmänna tidningarne införa kungörelse om besvären och förklaring ej inkommit, då målet till afgörande företages.

9 §.

Har enskild part låtit sina besvär af annan ingifvas till hofrätten, vare i fall, som i 6 § afses, denne utan särskildt bemyndigande berättigad att å klagandens vägnar uttaga besvärshandlingarna från hofrätten.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

10 §.

Har före utgången af den för ingifvande af delgifningsbevis bestämda tid klaganden låtit besvärshandlingarna tillställas vederparten, vare denne pliktig att inom lika tid, som enligt 1 § för besvär öfver underrättens utslag i allmänhet gäller, räknad från den dag handlingarna honom tillställdes, förklaring till hofrätten ingifva; är kungörelse angående besvären i allmänna tidningarna införd, skall förklaringen ingifvas inom nittio dagar från sista kungörandet. Förklaring, hvarom nu är sagdt, må ock i betaldt bref med allmänna posten till hofrätten insändas.

Inkommer ej förklaring inom föreskrifven tid, må det ej föränleda uppehåll med målets afgörande, med mindre inom samma tid visas laga förfall; visas förfall, utsätte hofrätten ny tid.

11 §.

Hvad parterna enligt 6 och 10 §§ hafva att iakttaga, så ock äfventyret, om det försummas, skall tecknas å besvärsskriften.

12 §.

Skall i mål, deri någon hålles häktad, denne eller annan öfver besvär höras, låte hofrätten genom Konungens befallningshafvande infordra förklaring på sätt tjenligast finnes. *Äro i ty fall flere, å fri fot varande enskilde parter, som skola höras, skall en hvar af dem anses hafva af besvären erhållit del, då honom tillstälts styrkt afskrift af hofrättens beslut i hvad det honom rör, jemte underrättelse att besvärshandlingarna intill utgången af den för förklarings afgifvande bestämda tid finnas att tillgå hos Konungens*

12 §.

Skall i mål, deri någon hålles häktad, denne eller annan öfver besvär höras, låte hofrätten genom Konungens befallningshafvande infordra förklaring på sätt tjenligast finnes.

Vistas den, som höras skulle, utrikes, eller är ej veterligt, hvar han sig uppehåller, och har han ej i hofrätten anmält viss person, som eger att å hans vägnar mottaga besvärshandlingarna, må den omständigheten, att besvären ej blifvit honom delgifna, icke föränleda uppehåll med målets afgörande.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

befallningshafvande i den ort, der delgifningen skett.

Vistas den, som höras skulle, utrikes, eller är ej veterligt, hvar han sig uppehåller, och har han ej i hofrätten anmält viss person, som eger att å hans vägnar mottaga besvärshandlingarna, må den omständigheten, att besvären ej blifvit honom delgifna, icke föranleda uppehåll med målets afgörande.

13 §.

Besluter hofrätten att infordra underdomares utlåtande öfver besvären, må ej part med beslutets delgifvande betungas.

14 §.

Pröfvar hofrätten tillfälle böra lemnas klagandens vederpart att afgifva yttrande öfver inlaga, som, efter det besvären utstälts till förklaring, blifvit af klaganden ingifven, eller finnes nödigt, att klaganden höres öfver förklaring eller annan inlaga, som af vederparten ingifvits, ege hofrätten meddela föreskrift om delgifvande af inlaga, hvarom fråga är.

15 §.

Finner i besvärsmål hofrätten nödigt, att, till vinnande af upplysning rörande viss omständighet, muntligt förhör med parterne hålles, ege hofrätten anställa sådant förhör, eller, der det ej lämpligen kan ske, uppdraga åt underrätt att hålla förhöret. Har klagandens vederpart underlåtit att afgifva förklaring, varde han ändå till förhöret kallad, der så ske kan.

I beslut om förhör skall angifvas omständighet, hvarom upplysning erfordras. Skall förhöret hållas vid underrätt, meddele hofrätten de ytterligare föreskrifter, som pröfvas nödiga.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

16 §.

Då i besvärsmål hofrätt meddelat utslag, deröfver klagan må föras, skall kungörelse om utslaget införas i allmänna tidningarne.

Närmare bestämmelser i fråga om sådan kungörelse meddelas af Konungen.

17 §.

I underställningsmål skall hvad förut i detta kap. finnes stadgadt ej vinna tillämpning. I sådant mål ege part att inom tid, som enligt 1 § för anförande af besvär öfver underrättens utslag i allmänhet gäller, till hofrätten eller, der han i målet hålles häktad, till Konungens befallningshafvande eller tillsyningsmannen vid häktet ingifva de påminnelser han aktar nödiga. Varda ej inom den tid påminnelser ingifna, må det ej föranleda uppehåll med målets afgörande. Finner hofrätten part böra höras, ege hofrätten meddela de föreskrifter, som med afseende derå finnas erforderliga.

18 §.

I fråga om parters hörande i mål eller ärende, hvarmed utan föregången stämning hofrätt såsom första domstol tager befattning, ege hofrätten förordna efter ty tjenligast finnes.

19 §.

Skall muntligt förhör hållas i mål eller ärende, som i detta kap. afses, förelägge hofrätten part, som skall vid förhöret tillstädeskomma, antingen vite i penningar eller att målet afgöres utan hinder af hans utevaro. I brottmål, der talan om ansvar föres, ege hofrätten ock, i stället för utsättande af påföljd, som nyss är sagd, förordna, att part, som från förhöret uteblifver, må hemtas till rätten, der förhöret skall hållas.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

29 kap.

4 §

Finnes någon hos Konungen mot klara skäl klaga öfver hofrätts dom, böte från ethundra till femhundra daler; och vare i ty fall samma lag för fullmäktig som för part.

30 kap.

Om fullföljd af talan mot hofrätts beslut, så ock om underställning af mål, som blifvit af hofrätt afdömdt.

1 §.

Talan mot hofrätts slutliga utslag i vädjadt mål eller till hofrätten instämmt tvistemål skall, der ej här nedan annorlunda stadgas, hos Konungen fullföljas genom revisionsansökning.

Öfver hofrätts slutliga utslag i mål, som genom besvär inkommit till hofrätten eller blifvit dess pröfning understäldt, skall klagan hos Konungen föras genom besvär. Lag samma vare beträffande klagan öfver hofrätts slutliga utslag i brottmål, som omedelbart i hofrätten anhängiggjorts, så ock i sådant tvistemål eller ärende, hvarmed, utan föregången stämning, hofrätten såsom första domstol tagit befattning.

Beslut, hvarigenom hofrätten utan att skilja målet från sig dömt till värjemålsed, vare i fråga om fullföljd af talan såsom slutligt utslag ansedt.

2 §.

Har hofrätt i dit instämmt tvistemål förklarats sig obehörig eller stämningen ogill, skall öfver det utslag klagan föras genom besvär.

3 §.

Har underrätt i slutligt utslag meddelat beslut af beskaffenhet att, der det under rättegången gifvits, särskild klagan deröfver varit tillåten, och varder talan mot det beslut i hofrätten fullföljd i sammanhang

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

med klagan i hufvudsaken, skall part, som allenast i den sålunda fullföljda särskilda frågan vill klaga öfver hofrättens utslag, fullfölja sin talan genom besvär, ändå att målet efter vad till hofrätten inkommit.

4 §.

Öfver utslag, hvarigenom hofrätt visat mål åter till underrätt, må ej klagas; innefattar utslaget pröfning af fråga, som på målets utgång inverkar, vare dock part berättigad att deremot fullfölja talan i sammanhang med hufvudsaken, der denna kommer under Konungens pröfning.

Hvad nu är sagdt ege dock ej tillämpning, der hofrätt dömt till värjemålsed och på den grund visat målet åter.

5 §.

Har i brottmål hofrätt, jemte det utslag meddelats, tillika hänvisat målet till fortsatt handläggning vid annan öfverrätt, skall, i fråga om tid för klagan öfver det utslag, hvad i 25 kap. 6 § är stadgadt ega motsvarande tillämpning.

6 §.

Öfver hofrätts utslag i fråga, som jemlikt 16 kap. 3 § blifvit från underrätt fullföljd, må ej klagas, utan så är att hofrätten upphävt beslut, hvarigenom underrätten förklarar sig behörig att målet upptaga.

7 §.

I brottmål, som fullföljts i hofrätt eller blifvit dess pröfning understäldt, ege ej allmän åklagare i annat hänseende, än så vidt angår ansvars- eller ersättningsskyldighet för honom sjelf, söka ändring i hofrättens utslag, der han ej tillika är målsegande. Finner, på framställning af åklagaren eller eljest, justitiekanslern sådana omständigheter vara för handen, att talan mot hofrättens utslag bör fullföljas, ege han derom förordna.

Genom hvad nu är stadgadt göres ej rubbning i den åtalsrätt, som Riksdagens justitieombudsman tillkommer.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

8 §.

Har underrätt beviljat kvarstad eller skingringsförbud eller förordnat om annan dermed jemförlig åtgärd eller meddelat föreskrift om någons häktande eller kvarhållande i häkte eller hemtande till rätten, och varder det beslut af hofrätten upphäfdt, vare ej klagan öfver hofrättens utslag tillåten. Ej heller må klagan föras öfver hofrätts utslag i fråga, som enligt 16 kap. 12 § dragits under hofrättens profning.

9 §.

Har hofrätt i der anhängigt mål under rättegången meddelat beslut af beskaffenhet, som i 16 kap. 10 eller 11 § sägs, skall talan mot beslutet föras genom besvär; är beslutet meddeladt i det slutliga utslaget, skall i fråga om sättet för fullföljd af talan hos Konungen hvad för hvarje fall finnes i 25 kap. 5 § stadgadt om klagan öfver underretts beslut i sådan fråga ega motsvarande tillämpning.

10 §.

I fråga om beslut, som i annat fall än i 9 § afses, blifvit af hofrätt i der anhängigt mål under rättegången meddeladt, skall hvad i 25 kap. 7 § är angående der omförmälda beslut föreskrifvet ega motsvarande tillämpning.

11 §.

Då hofrätt meddelar utslag eller beslut, deremot talan må omedelbarligen fullföljas, skall deri gifvas till känna, huruvida klagan skall föras genom revisionsansökning eller genom besvär; och varde jemväl angifvet, der talan skall fullföljas genom revisionsansökning, huru missnöje skall i hofrätten anmälas, samt, i annat fall, inom hvilken tid och hvarest besvär skola inlemnas. Hvad hofrätten sålunda föreskrifver skall i fråga om sättet för fullföljd af talan lända till efterrättelse.

I mål, deri någon hålles häktad, skall utslag eller beslut, hvarom nu är sagdt, ofördröjligen genom hofrättens föranstaltande delgifvas den häktade, der det ej blifvit för honom muntligen afsagdt.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

12 §.

Vill part söka revision, åligge honom att före klockan tolf å tjugonde dagen från den dag, då hofrättens utslag gafs, skriftligen hos hofrätten anmäla missnöje. Varder ej missnöje sålunda anmaldt, stånde utslaget fast; och varde förty missnöjesanmälan, som göres senare eller annorledes, än nu är sagdt, ej upptagen.

Den, som i hofrätten fört parts talan, ege, utan särskildt bemyndigande, å partens vägnar anmäla missnöje.

Ej vare nödigt att öfver missnöjesanmälan höra vederparten.

13 §.

Har part rätteligen anmält missnöje, gifve hofrätten bevis derom med underrättelse om hvad parten enligt 16 § har att iakttaga för fullföljd af sin talan.

14 §.

Har missnöjesanmälan ej upptagits, ege parten att mot beslutet fullfölja talan genom besvär.

Ej må särskild klagan föras deröfver att missnöjesanmälan upptagits. Fullföljes talan i målet, ege vederparten att inom den tid, som för svaromåls afgifvande gäller, påkalla pröfning af frågan, huruvida anmälan blifvit rätteligen gjord.

15 §.

Är missnöjesanmälan rätteligen gjord, låte hofrätten före utgången af den tid, inom hvilken talan skall fullföljas, till Konungen insända hos hofrätten befintliga handlingar i målet.

16 §.

Part, som rätteligen anmält missnöje med hofrättens utslag, skall före klockan tolf å fyratiofemte dagen från den dag, då utslaget gafs, inställa sig i Konungens Nedre Justitierevision samt dit ingifva re-

16 §.

Part, som rätteligen anmält missnöje med hofrättens utslag, skall före klockan tolf å fyratiofemte dagen från den dag, då utslaget gafs, inställa sig i Konungens Nedre Justitierevision samt dit ingifva re-

Kongl. Maj:ts förslag.

visionsinlaga, *deri han framställer sin talan*. Vid inlagan foga han ej allenast revisionsskilling, *fyrhundrade daler*, utan ock öfverklagade utslaget jemte bevis om anmäldt missnöje samt underrättens protokoll i målet, såvidt deras insändande ej åligger hofrätten, så ock de hos hofrätten förda protokoll. Har i mål, deri flere ega gemensam talan, en af dem erlagt revisionsskilling, gälle det äfven för medpart, som rätteligen anmält missnöje.

Från erläggande af revisions-skilling njute sökanden befrielse, der han, före utgången af den för inställelse stadgade tid, med intyg af Konungens befallningshafvande eller underrätten eller häradshöfdingen eller kronofogden eller, i mål från Norrbottens eller Vesterbottens läns lappmark, länsmannen eller lappfogden i den ort, der sökanden har sitt hemvist, styrker, att sökanden icke eger tillgång till gäldande af revisionsskillingen eller efter dess utgifvande skulle sakna nödortfigt uppehälle. Sökes hos någon af de myndigheter nu sagda äro sådant intyg, som här afses, och äro ej sökandens förmögenhetsvilkor myndigheten kunniga; uppdrage då åt trovärdig man att derom hålla undersökning, och gifve sedan intyg, der det pröfvas kunna ske.

Utskottets förslag.

sionsinlaga. Vid inlagan foga han ej allenast revisionsskilling, *tvåhundrade daler*, utan ock öfverklagade utslaget jemte bevis om anmäldt missnöje samt underrättens protokoll i målet, såvidt deras insändande ej åligger hofrätten, så ock de hos hofrätten förda protokoll. Har i mål, deri flera ega gemensam talan, en af dem erlagt revisionsskilling, gälle det äfven för medpart, som rätteligen anmält missnöje.

Från erläggande af revisions-skilling njute sökanden befrielse, der han, före utgången af den för inställelse stadgade tid, med intyg af Konungens befallningshafvande eller underrätten eller häradshöfdingen, *eller borgmästaren*, eller kronofogden eller, i mål från Norrbottens eller Vesterbottens läns lappmark, länsmannen eller lappfogden i den ort, der sökanden har sitt hemvist, styrker, att sökanden icke eger tillgång till gäldande af revisionsskillingen eller efter dess utgifvande skulle sakna nödortfigt uppehälle. Sökes hos någon af de myndigheter nu sagda äro sådant intyg, som här afses, och äro ej sökandens förmögenhetsvilkor myndigheten kunniga; uppdraga då åt trovärdig man att derom hålla undersökning, och gifve sedan intyg, der det pröfvas kunna ske.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

Kronan vare ock fri från erläggande af revisionsskilling.

Kronan vare ock fri från erläggande af revisionsskilling.

17 §.

Försummar part, som anmält missnöje, att, inom den i 16 § stadgade tid, inställa sig eller ingifva revisionsinlaga eller ock revisionsskilling eller sådant intyg om fattigdom, som i nämnda § sägs, stånde hofrättens utslag fast, der ej inom samma tid visas laga förfall. Visas förfall, utsätter Konungen ny tid.

18 §.

Uteblifver part, som anmält missnöje, och vill vederpart, som inom den för svaromåls afgifvande stadgade tid sig inställer, njuta ersättning för sin kostnad, söke det skriftligen hos Konungen sist å trettionde dagen efter utgången af den tid.

19 §.

Har den, som söker revision, underlåtit att ingifva öfverklagade utslaget eller bevis om anmäldt missnöje eller underrättens eller hofrättens protokoll i målet, och är ej handlingen af annan part företedd eller från hofrätten insänd, varde sökanden förelagdt att inom viss tid med det felande inkomma vid äfventyr att, der det ej är hos Konungen tillgängligt då målet till afgörande företages, sökanden skall hafva sin talan förlorat.

20 §.

Svaranden skall inställa sig i nedre justitierevisionen sist å fjortonde dagen från den dag, då sökanden senast bör der tillstädeskomma. Inställer sig svaranden ej inom sagda tid, hafve sedan ej rätt att varda hos Konungen hörd, med mindre inom samma tid laga förfall visas. Visas förfall, utsätter Konungen ny tid.

Ändå att svaranden ej i rätt tid inställt sig, ege han framställa jäf mot vittne, som hos Konungen åberopas.

Kongl. Maj:ts förslag.

21 §.

Hvad i 26 kap. 9, 10, 11, 12 och 13 §§ är stadgadt angående mål, som efter vad till hofrätt inkommit, skall ega motsvarande tilllämpning i fråga om mål, som genom revisionsansökning dragits under Konungens pröfning.

Utskottets förslag.

21 §.

Hvad i 26 kap. 9, 10, 11, 12, 13 och 14 §§ är stadgadt angående mål, som efter vad till hofrätt inkommit, skall ega motsvarande tilllämpning i fråga om mål, som genom revisionsansökning dragits under Konungens pröfning.

22 §.

Gör ej Konungen ändring i hofrättens utslag eller förlikas parterne, skall nedsatt revisionsskilling tillfalla kronan. Varder hofrättens utslag ändradt, förordnar Konungen tillika, att sökanden eger återbekomma revisionsskillingen.

Menar part, som nedsatt revisionsskilling, att enligt lag talan skolat fullföljas genom besvär, eller att af annan orsak revisionsskilling rätteligen ej skolat af parten gäldas, ege han, intill dess målet blifvit afgjordt, hos Konungen framställa yrkande om afgiftens återfående.

23 §.

Besvär öfver hofrätts utslag eller beslut skola till nedre justitirevisionen ingifvas före klockan tolf å trettionde dagen från den dag, då utslaget eller beslutet gafs.

Part, som i målet hålles häktad, ege att till Konungens befallningshafvande eller tillsyningsmannen vid häktet ingifva sina besvär; och varde, der ej utslaget eller beslutet blifvit af hofrätten muntligen afsagdt för parten, tiden för besvärens ingifvande för honom räknad från den dag utslaget eller beslutet honom delgafs.

Har hofrätt fastställt underrätts beslut om någons häktande eller kvarhållande i häkte eller hemtande till rätten, vare klagan öfver hofrättens utslag i den fråga ej till viss tid inskränkt. Har hofrätt i der anhängigt mål meddelat beslut, hvarom nyss är sagdt, vare lag samma.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

24 §.

Hvad i 25 kap. 10 § är för der afsedt fall stadgadt skall ega motsvarande tillämpning i fråga om klagan öfver utslag, som af hofrätt meddelats.

25 §.

Varda ej i mål, som skall genom besvär inom viss tid hos Konungen fullföljas, besvär inom den tid ingifna, stånde hofrättens utslag fast, der ej inom samma tid visas laga förfall. Visas förfall, utsätter Konungen ny tid.

26 §.

Aro besvär öfver hofrätts utslag hos Konungen anförda, skola från hofrätten infordras derstädes befintliga handlingar i målet samt, der klaganden är allmän åklagare eller i målet häktad, jemväl hofrättens i målet förda protokoll, såvidt de ej redan äro hos Konungen tillgängliga.

27 §.

Vid besvär, som hos Konungen anföras, foge klaganden öfverklagade utslaget samt underrättens och hofrättens i målet förda protokoll, såvidt deras insändande ej åligger hofrätten efter ty i 26 § sägs.

Underlåter klaganden hvad sålunda är föreskrifvet, skall hvad i 27 kap. 4 § är för der afsedt fall stadgadt ega motsvarande tillämpning.

28 §.

Finnes någon böra höras öfver besvär, som hos Konungen anförts, eller öfver annan inlaga, som i målet ingifvits till Konungen, skall hvad i 27 kap. 6—13 §§ är för hofrätt stadgadt i tillämpliga delar gälla; dock skola, vid delgifning af besvär, jemväl hofrättens protokoll och utslag i målet samt de i hofrätten af klaganden ingifna handlingar, öfver hvilka tillfälle ej lemnats vederparten att sig yttra, honom delgifvas.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

29 §.

Har någon blifvit af hofrätt dömd till döden, skall målet, i hvad det honom rör, underställas Konungens pröfning. I ty fall låte hofrätten inom en månad från den dag, utslaget meddelades, till Konungen insända hofrättens protokoll och utslag i målet samt öfriga dertill hörande handlingar.

Hvad här ofvan är om besvärsmål stadgadt gälle ej om underställningsmål, utan skall å sådant mål hvad i 27 kap. 17 § sägs ega motsvarande tillämpning.

Då mål underställes Konungens pröfning, gifve hofrätten till känna, hvad part har att iakttaga, der han vill påminnelser i målet afgifva.

30 §.

Hvad i 26 och 27 kapitlen är stadgadt i fråga om förhörs anställande i hofrätt ege motsvarande tillämpning, der i något mål Konungen finner nödigt, att till vinnande af upplysning rörande viss omständighet förhör med parterne hålles.

31 §.

Har i mål, som dragits under Konungens pröfning, förlikning mellan parterne träffats, eller varder, efter det part jemlikt 12 § anmält missnöje med hofrätts utslag, förlikning ingången innan målet hos Konungen fullföljes, ankomne på Konungen att förlikningen stadfästa.

32 §.

Om fullföljd af talan mot hofrätts utslag i utsökningsmål skils i utsökningslagen.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

2:o) Lag

om hvad iakttagas skall i afseende å införande af lagen om ändring
i vissa delar af rättegångsbalken.

1 §.

Den nu antagna lagen om ändring i vissa delar af rättegångsbalken skall jemte hvad här nedan stadgas lända till efterrättelse från och med den 1 januari 1902.

Mål, som vid nämnda tid redan äro anhängiga, skola behandlas enligt äldre lag; dock att de nya bestämmelserna skola tillämpas i fråga om fullföljd af talan mot utslag eller beslut, som meddelats efter den dag, då den nya lagen trädt i kraft, äfvensom underställning af sådant utslag, så ock beträffande förfarandet i högre rätt, der utslag eller beslut, hvaremot talan fullföljts, efter sagda dag meddelats. I fråga om verkställighet af utslag eller beslut, som meddelats innan den nya lagen trädt i kraft, skall äldre lag lända till efterrättelse.

2 §.

Förutom de lagrum, som i den nya lagen förklarats hafva upphört att gälla, varda genom samma lag upphäfd:

alla de särskilda nu gällande stadganden, som utgöra förklaring eller ändring af bestämmelserna i 16, 22, 25, 26, 27 och 30 kapitlen rättegångsbalken, eller tillägg till dessa bestämmelser, der ej af nedanstående stadganden annat förhållande framgår;

alla i särskilda författningar såsom vilkor för fullföljd af talan mot domstols utslag meddelade bestämmelser om skyldighet att fullgöra hvad dömdt är eller att ställa säkerhet därför eller för kostnad och skada, som kan vederpart tillskyndas, så ock hvad i 31 kap. rättegångsbalken är i berörda hänseenden stadgadt såsom vilkor för pröfning af ansökan om återställande af försuten tid eller återbrytande af laga kraft egande dom;

hvad 8 § i förordningen den 7 juni 1749 till hämmande af hvarje-

Kongl. Maj:ts förslag.**Utskottets förslag.**

handa med ungdomen föröfvade bedrägerier innehåller om fullföljd af talan mot utslag i mål, som der afses;

kongl. brefven den 18 november 1762 och den 15 april 1774 angående ransakningshandlingars insändande i underställningsmål;

kungörelsen den 19 januari 1802 derom, att uti de hos öfverdomstolarne anhängiga lagvadda och instämnda mål parter ej ega, sedan de utan förbehåll underskrifvit berättelsen, med flera skrifter dit inkomma eller vidare förhör begära;

hvad 40 punkten i förklaringen den 23 mars 1807 öfver allmänna lagens stadganden i åtskilliga rum innehåller om förfarandet i mål, som af allmän åklagare blifvit i hofrätt anhängiggjordt emot domare;

21 § i förordningen den 16 februari 1864 om nya strafflagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall, så ock hvad 19 § 19 mom. i samma förordning innehåller rörande klagan öfver domstols beslut om häktning eller om häktad persons kvarhållande i häkte;

21 § i förordningen den 16 juni 1875 angående lagfart å fång till fast egendom;

64 § i förordningen den 16 juni 1875 angående inteckning i fast egendom;

5 § 2 mom. och 17 § i förordningen den 10 augusti 1877 om nya utsökningslagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall;

13 § i förordningen den 13 april 1883 angående förlagsinteckning;

327 § sjölagen;

11 § i lagen den 26 maj 1899 angående förändring af tomts område;

så ock hvad i öfrigt finnes i lag eller särskild författning stridande mot den nya lagens bestämmelser, der ej här nedan annorledes stadgas.

3 §.

Hvad i förordningen den 6 oktober 1882 angående böter för svarandeparts uteblifvande från underrätt och i lagen den 10 juli 1899 angående påföljd i vissa fall af parts uteblifvande i brottmål finnes stadgadt om uttagande och om återgång af böter, hvar till någon enligt samma författningar blifvit fäld, skall upphöra att gälla, utom i hvad angår böter, som ådömts innan den nya lagen trädt i kraft.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

4 §.

Der i lag eller särskild författning förekommer hänvisning till lagrum, som ersatts genom bestämmelse i den nya lagen, skall denna i stället tillämpas.

5 §.

Hvad i den nya lagen finnes stadgadt rörande fullföljd af talan mot allmän underrätts beslut skall ega motsvarande tillämpning i fråga om klagan öfver annan verldslig domstols eller myndighets beslut i mål, som enligt lag eller särskild författning må i allmän öfverrätt fullföljas och ej är att till utsökningsmål hänföra.

6 §.

I fråga om verkställighet i vissa fall af utslag, som ej vunnit laga kraft, stadgas som följer:

1. Har i brottmål någon genom hofrätts utslag blifvit fäld till böter eller vite, skall utmätning af hvad sålunda dömdt blifvit verkställas, ändå att ändring i utslaget sökes; dock må ej utmätning ske förr än utslaget vunnit laga kraft, der den sakfælde styrker, att han nedsatt beloppet hos Konungens befallningshafvande. Hvad utmätt blifvit må ej utan den sakfäldes samtycke säljas förr än utslaget vunnit laga kraft; *äro utmätta lösören underkastade* förskämning eller snar förstörelse eller hastigt fallande i värde, eller anses *de* ej med säkerhet kunna lemnas qvar under den sakfäldes tillsyn och kan ej heller för *dem* säker

6 §.

I fråga om verkställighet i vissa fall af utslag, som ej vunnit laga kraft, stadgas som följer:

1. Har i brottmål någon genom hofrätts utslag blifvit fäld till böter eller vite, skall utmätning af hvad sålunda dömdt blifvit verkställas, ändå att ändring i utslaget sökes; dock må ej utmätning ske förr än utslaget vunnit laga kraft, der den sakfælde styrker, att han nedsatt beloppet hos Konungens befallningshafvande. Hvad utmätt blifvit må ej utan den sakfäldes samtycke säljas förr än utslaget vunnit laga kraft; *är utmätt lös egendom underkastad* förskämning eller snar förstörelse eller hastigt fallande i värde, eller anses *den* ej med säkerhet kunna lemnas qvar under den sakfäldes tillsyn och kan ej

Kongl. Maj:ts förslag.

vård annorledes utan kostnad erhållas, må dock öfverexekutor förordna om försäljning. Visar efter utmätning den sakfælde att nedsättning skett, efter ty ofvan sägs, gånge utmätningen åter, der så ske kan. Hvad nu är föreskrifvet gälle ock, der i tviste- eller utsökningsmål någon blifvit af hofrätt fäld till böter eller vite. Om verkställighet af utslag i polismål är särskildt stadgad.

2. Är i brottmål någon dömd att gälda annat än böter eller vite eller att viss lös egendom till annan utgifva, eller har i sådant mål domstol förordnat om qvarstad eller skingringsförbud, gånge, utan hinder af ändringssökande, beslutet i verkställighet så som vore det i tvistemål meddeladt.

3. Har domstol förordnat om någons hemtande eller förbjudit någon att resa från orten, gånge beslutet utan hinder af klagan i verkställighet. Lag samma vare i fråga om beslut, hvarigenom domstol skilt fullmäktig från fullmäktigskapet.

Utskottets förslag.

heller för *den* säker vård annorledes utan kostnad erhållas, må dock öfverexekutor förordna om försäljning. Visar efter utmätning den sakfælde att nedsättning skett, efter ty ofvan sägs, gånge utmätningen åter, der så ske kan. Hvad nu är föreskrifvet gälle ock, der i tviste- eller utsökningsmål någon blifvit af hofrätt fäld till böter eller vite. Om verkställighet af utslag i polismål är särskildt stadgad.

2. Är i brottmål någon dömd att gälda annat än böter eller vite eller att viss lös egendom till annan utgifva, eller har i sådant mål domstol förordnat om qvarstad eller skingringsförbud, gånge, utan hinder af ändringssökande, beslutet i verkställighet så som vore det i tvistemål meddeladt.

3. Har domstol förordnat om någons hemtande eller förbjudit någon att resa från orten, gånge beslutet utan hinder af klagan i verkställighet. Lag samma vare i fråga om beslut, hvarigenom domstol skilt fullmäktig från fullmäktigskapet.

7 §.

I konkurslagen erhålla nedanstående §§ följande ändrade lydelse:
10 §. Finner rätten eller domaren, att konkursansökning ej kan upptagas, förty att den är till orätt domstol stäld, eller af annan orsak; teckne det skriftligen å ansökningen.

Vill annan än gäldenären klaga deröfver att ansökning upptagen är; varde tiden för besvärns anförande räknad från det stämningen blef

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

i allmänna tidningarne första gången kungjord. Ej må sådan klagan sedan föras.

144 §. Då domaren eller någon rättens ledamot meddelat beslut i fall, der sådant enligt denna lag på honom ankommer, gånge beslutet utan hinder af förd klagan i verkställighet, der ej förbud deremot från hofrätten kommer.

8 §.

I förordningen den 14 april 1866 angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof erhålla nedanstående §§ följande ändrade lydelse:

2 §. Göres hos den i 1 § nämnda underrätt skriftlig ansökning om särskilda nämndens tillsättande, och visar sökanden, att Konungen godkänt behovet af jordens eller lägenhetens afstående eller begagnande, samt att tiden, då den skall afstås eller upplåtas, blifvit genom Konungens förordnande eller parternes öfverenskommelse bestämd; utfärde rätten stämning på egare och andre, som uppgifvas i saken hafva del. Rätten föranstalte jemväl, att, till underrättelse för möjligen varande okände eller icke uppgifne rättsegare, tiden för ärendets företagande varder, såväl från predikstolen i den sockens kyrka, der fastigheten är belägen, som ock genom allmänna tidningarna, kungjord tre gånger, sista gången minst fjorton dagar före den dag, hvilken till sakens företagande är utsatt. Jordens eller lägenhetens egare, då han höres, vare skyldig att hos rätten, i ändamål af instämning, uppgifva den, som i anseende till nyttjanderätt med honom del i saken hafver, vid äfventyr som i 25 § stadgas. Hos rätten skall jemväl företes bevis derom, huruvida jorden eller lägenheten är med inteckning besvärad; och ega parterne att, innan nämnden sättes, i laga ordning sin talan i fråga om ersättningens belopp och sättet för dess utgörande utföra.

Uppstår, vid fråga om jords eller lägenhets begagnande till utläggning af elektriska ledningstrådar, parterne emellan tvist, huruvida derigenom må förorsakas så betydlig skada, att jorden eller lägenheten lösas skall, eller om intrånget är af beskaffenhet, att ersättning därför, enligt hvad i 1 § 2 mom. stadgadt är, utgå bör, pröfve och afgöre rätten sådant, innan nämnden sättes. Anses ersättning för intrång böra ega rum, bestämme ock rätten, efter ty som intrånget finnes vara öfvergående eller

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

fortfarande, huruvida slik ersättning skall utgå på en gång eller i årlig afgift under den tid, intrånget kommer att fortfara.

Emot rättens beslut i dessa frågor må talan fullföljas i hofrätt genom besvär.

21 §. Vill egare af jorden eller lägenheten klaga deröfver, att han icke varit i målet stämd, eller vill annan klaga på den grund, att ärendet icke blifvit, enligt 2 §, från predikstolen eller genom allmänna tidningarna rätteligen kungjordt, eller vill någon klaga öfver rättens pröfning af jäf emot den, som i nämnden suttit, eller påstår någon eljest, att vid nämndens sättande ej så tillgått, som nu föreskrifvet är; den talan må i hofrätten föras genom besvär; och skall tiden för besvärens anförande räknas från den dag, då nämndens beslut efter 19 § parterne meddelades. Varder den talan gillad, förfalle all verkan af nämndens beslut, såvidt det klagandens rätt rör, och förordne hofrätten, att nämnd å nyo sättas skall. Ej må hofrätten till pröfning upptaga jäf, som icke vid underrätten yppadt varit, då nämnden sattes.

9 §.

I stadgan den 9 november 1866 om skiftesverket i riket erhåller 134 § följande ändrade lydelse:

Egodelningsrättens slutliga utslag skall offentligen afkunnas och, ehvad missnöje anmäles eller ej, i utslaget underrättelse meddelas, att den, som vill söka ändring i hufvudsaken eller i det, som under rättegången förefallit, skall, vid talans förlust, inom trettio dagar, den oräknad, då utslaget föll, hos ordföranden i egodelningsrätten tvefaldt ingifva sina till Konungen stälda underdåniga besvär; bifoge ock i två exemplar de till saken hörande bevis, klaganden kan anse nödigt förete.

Missnöjd part ege äfven öppet att, der han finner sådant för sig beqvämligare, inom besvärstidens slut inlemna besvärshandlingarna till Konungens befallningshafvande i länet, som med påtecknande af dagen, då de blifvit inlemnade, desamma till ordföranden i egodelningsrätten genast öfversänder.

10 §.

I lagen den 12 maj 1897 med vissa bestämmelser om riksbankens sedelutgifningsrätt, så ock angående forum för riksbanken, erhåller 2 § följande ändrade lydelse:

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

Vägrar riksbanken, under hvad sken det vara må, att sedel vid uppvisandet inlösa, må den, som innehar sedeln, derom göra skriftlig anmälan hos Svea hofrätt, hvilken, efter att deröfver hafva hört fullmäktige i riksbanken, eger att med frågan enligt lag och författningar förfara. Öfver hofrättens beslut må klagan genom besvär hos Konungen fullföljas inom den tid och i den ordning, som i 30 kap. rättegångsbalken sägs.

Finner hofrätten, att sedelns vägrade inlösen härrört af bankens oförmåga att genast uppfylla sina förbindelser, göre hofrätten hos Konungen derom anmälan. Konungen pröfvar, hvilka utvägar, i öfverensstämmelse med grundlagarne, lämpligast må vidtagas för att upprätthålla allmänna förtroendet och åter sätta riksbanken i stånd att sina sedlar vid anfordran inlösa.

11 §.

I lagen den 1 juli 1898 om boskildnad erhåller 25 § följande ändrade lydelse:

Har underrätt annorledes än i sammanhang med pröfning af boskildnadsansökning meddelat beslut angående fråga, som omförmåles i 12, 14 eller 20 §, skall, i händelse af missnöje med det beslut, särskild talan deremot föras.

Beslut i fråga, som i 10, 12, 14 eller 20 § afses, gånge utan hinder af förd klagan i verkställighet, der ej förbud deremot från hofrätten kommer.

12 §.

I stället för de delar af 29, 38 och 39 punkterna i ofvan åberopade förklaring den 23 mars 1807, hvilka ej enligt föregående stadganden i denna lag äro att anse såsom upphäfd, förordnas:

Konungens befallningshafvande eller tillsyningsman vid häkte åligger tillse, att häktad person, som vill anföra besvär eller afgifva annan inlaga till högre rätt eller ock

12 §.

I stället för de delar af 29, 38 och 39 punkterna i ofvan åberopade förklaring den 23 mars 1807, hvilka ej enligt föregående stadganden i denna lag äro att anse såsom upphäfd, förordnas:

Konungens befallningshafvande eller tillsyningsman vid häkte åligger tillse, att häktad person, som *i målet* vill anföra besvär eller afgifva annan inlaga till högre rätt

Kongl. Maj:ts förslag.

göra ansökan om nåd, dervid ej saknar nödigt biträde. Ingifver häktad till Konungens befallningshafvande eller tillsyningsman inlaga, som här afses, varde den ofördröjligen insänd till den myndighet, som har att dermed taga befattning.

Varda besvär af häktad ingifna till Konungens befallningshafvande eller tillsyningsman vid häkte, skall å besvärsskriften tecknas bevis om tiden för dess ingifvande. Då utslag, beslut eller besvärsskrift delgifves häktad, varde handlingen försedd med bevis om tiden för delgifvandet.

Utskottets förslag.

eller ock göra ansökan om nåd, dervid ej saknar nödigt biträde. Ingifver häktad till Konungens befallningshafvande eller tillsyningsman inlaga, som här afses, varde den ofördröjligen insänd till den myndighet, som har att dermed taga befattning.

Varda besvär af häktad ingifna till Konungens befallningshafvande eller tillsyningsman vid häkte, skall å besvärsskriften tecknas bevis om tiden för dess ingifvande. Då utslag, beslut eller besvärsskrift delgifves häktad, varde handlingen försedd med bevis om tiden för delgifvandet.

13 §.

I afseende å klagan i hofrätt öfver utslag eller beslut af domstol eller annan myndighet på Gotland, så ock i fråga om fullföljd af talan mot hofrättens utslag i sådant mål varder, med upphäfvande af 16 § i förordningen den 10 augusti 1877 om nya utsökningslagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall, stadgadt som följer:

De bestämmelser, som äro meddelade i kongl. brefvet den 8 december 1748 angående fataliers bevarande i lagvadda och besvärsmål, som från Gotland med posten blifva öfversända, samt i förordningen den 23 augusti 1851 angående särskilda föreskrifter för behandling af besvärsmål, som från Gotland fullföljas i hofrätt, skola fortfarande gälla och jemväl lända till efterrättelse i de fall, då klagan i hofrätt föres öfver utslag eller beslut af annan myndighet å Gotland än domstol; och må, då besvärshandlingar skola till hofrätten återställas, desamma af den klagande å landskansliet ingifvas på lika sätt, som angående bevis om verkställd kommunikation är föreskrifvet.

Vid fullföljd af talan mot hofrättens utslag i mål, som från Gotland dit inkommit, skola ofvanstående bestämmelser ega motsvarande

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

tillämpning. Ej må i fall, der anmälan om missnöje med hofrättens utslag är föreskrifven, sådan anmälan ske annorledes än i 30 kap. 12 § rättegångsbalken är sagdt.

14 §.

Genom den nya lagen och hvad här ofvan förordnats skola ej anses upphädda:

hvad förordningen den 22 november 1749 innehåller om öfversändande till Konungens befallningshafvande af hofrätts utslag;

hvad i förordningen den 29 juli 1812 angående åtskilliga omständigheter, som böra iakttagas vid ändrings sökande i konsistoriernas utslag, stadgas i fråga om fullföljd af talan mot hofrätts utslag i mål, som der afses;

77 § konkurslagen samt

324 §, 329 § 3 mom. och 330 § sjölagen.

3:o) L a g

om ändring i vissa delar af utsökningslagen.

Härigenom förordnas, att nedannämnde §§ i utsökningslagen skola erhålla följande lydelse:

39 §.

Är betalningsskyldighet någon ålagd, ege utmättingsman, utan särskildt bemyndigande, hos den tappande verkställa utmätning, ändå att ändring i domen sökes. Ej må dock utmätning å underrätts dom ske förr än den vunnit laga kraft, der den, som tappat, ställer pant eller borgen för hvad honom ålagdt är, så ock för skada, som genom uppehållet vållas kan, eller ock styrker, att han, till fullgörande af domen, hos Konungens befallningshafvande nedsatt penningar, svarande mot

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

hvad dömdt blifvit; ej heller å hofrätts dom, innan den vunnit laga kraft, der gäldenären styrker att nedsättning skett, efter ty nu är sagdt. Visar efter utmätning gäldenären, att nedsättning skett, och gäldar han tillika kostnaden för utmätningen och godsets vård, gånge utmätningen åter der så ske kan.

Hvad nedsatt är må af den vinnande lyftas mot pant eller borgen. Gifver han hos Konungens befallningshafvande till känna, att han ej vill lyfta, skola penningarne insättas i bankinrättning, som af Konungens befallningshafvande bestämmes, för att mot ränta innestå under den tid Konungens befallningshafvande förordnar. Har den vinnande ej gjort sådant tillkännagifvande, som nyss är sagdt, och yrkar den tappande, att penningarne skola insättas i bankinrättning, lägge Konungens befallningshafvande den vinnande viss tid före att sin lyftningsrätt utöfva; försittes den tid, skola penningarne insättas efter ty nyss är föreskrifvet.

Huru hofrätts beslut, hvarigenom i tvistemål någon blifvit fäld till böter eller vite, må utan hinder af ändringssökande verkställas, derom är särskildt stadgadt.

48 §.

Skall någon för verkställighet af dom eller eljest enligt denna lag ställa pant eller borgen, och är ej säkerheten af vederparten godkänd, vare den pröfvad af myndighet, hos hvilken säkerheten ställes. Löftesmän skola borga en för alla och alla för en; för menighet eller för utländsk man, så ock i det fall, hvarom i 107 § sägs, skall borgas såsom för egen skuld. Den pant bjuder, vare, der myndighet, som den pröfva skall, det föreskrifver, pligtig att sätta panten i förvar hos vederhäftig man, som åtager sig att den vårda; löftesskrift må omhändertagas af den, till hvars säkerhet den gäller.

Den, som Konungens och kronans talan förer, vare från säkerhetsställande fri.

49 §.

Har någon, som ej vädjat mot underrätts dom, stämt om återvinning enligt 12 kap. rättegångsbalken, eller har någon enligt 25 kap. 10 § eller 30 kap. 24 § samma balk yrkat ogillande af dom, som eljest bör såsom lagkraftvunnen anses, gånge utan hinder deraf domen i verk-

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

ställighet såsom lagakraftvunnen, såvidt ej rätten, der talan är anhängig, annorledes förordnar.

Ej må ansökan om resning hindra doms fullbordan.

52. §.

Har öfverexekutor fält någon till böter eller vite eller dömt utmättningsman att utgifva skadestånd, må ej utslaget verkställas förr än det vunnit laga kraft. Huru hofrätts beslut, hvarigenom i utsökningsmål någon blifvit fäld till böter eller vite, må utan hinder af ändringsökande verkställas, derom är särskildt stadgadt; och skall hofrätts beslut, hvarigenom i sådant mål utmättningsman dömts till utgifvande af skadestånd, gå i verkställighet så som vore det i tvistemål meddeladt.

Beslut, hvarigenom utmättningsman dömts till mistning af tjenst på viss tid, må ej verkställas, förr än det vunnit laga kraft.

Huru beslut angående fördelning af köpeskillning för utmätt egendom går i verkställighet, skils i 6 kap.

53 §.

Annat i utsökningsmål meddeladt beslut än i 51 och 52 §§ sägs gånge i verkställighet, ändå att beslutet öfverklagas.

164 §.

All nödig kostnad för utmätning samt utmätt egendoms vård och försäljning, så ock för köpeskillningens fördelning skall ur den utmätta egendomen gäldas; kostnad, som ej sålunda gulden varder, skall af sökanden betalas och må, der den ej vid anfordran gäldas, hos honom utmätas.

Sökes utmätning på grund af dom eller utslag, som ej vunnit laga kraft, och upplyses, då utmätning skall företagas, att nedsättning skett efter ty i 39 § sägs, skall hvad som erfordras till betäckande af kostnaden för förrättningen tagas i mät, der ej den tappande parten vid förrättningen styrker, att nedsättningsbevis eller besannad afskrift deraf blifvit för vederparten uppvisat så tidigt, att denne kunnat om nedsättningen underrätta utmättningsmannen.

Ej vare utmättningsman pligtig att verkställa utmätning å dom eller

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

utslag, som ej vunnit laga kraft, med mindre kostnaden för förrättningen förskjutes af sökanden.

171 §.

Har den, som förer klagan efter ty i 167, 168 eller 169 § sägs, underlåtit att förete protokollet öfver den klandrade förrättningen, och är det ej ändå tillgängligt, då målet till afgörande företages, stånde förrättningen fast. Styrker klaganden, att laga hinder mött för protokollets utbekommande, förelägge öfverexekutor viss tid för dess ingifvande och gifve dervid till känna, att, der protokollet ej är tillgängligt då målet skall afgöras, klaganden förlorat sin talan.

177 §.

Nöjes ej part åt öfverexekutors beslut i utsökningssmål, ege deröfver i hofrätten sig besvära; och åligger det öfverexekutor, då slutligt utslag gifves eller auktion å fast egendom af honom hållen är, att tillika meddela underrättelse om hvad vid ändringssökande iakttagas bör samt äfventyret, om det försummas.

Öfver utslag, hvarigenom öfverexekutor visat mål åter till utmättningsman, må ej klagas; innefattar utslaget pröfning af fråga, som på målets utgång inverkar, vare dock part berättigad att deremot fullfölja talan i sammanhang med hufvudsaken, der denna kommer under högre myndighets pröfning.

I utslag, hvarigenom mål blifvit såsom tvistigt till domstol förvisadt, må ej gäldenär söka ändring.

179 §.

Vill någon öfverklaga öfverexekutors slutliga utslag, som muntligen eller efter anslag meddelas i mål, hvarom i 2 kap. sägs, eller i fråga om fördelning af köpeskilling för fast egendom, som blifvit af öfverexekutor såld, eller på klagan öfver utmätning, auktion å fast egendom eller förslag till köpeskillings fördelning; ingifve sina besvär till hofrätten i mål från Norrbottens, Vesterbottens, Jemtlands, Vesternorrlands och Gotlands län före klockan tolf å trettionde dagen samt i mål från öfriga delar af riket före klockan tolf å tjugonde dagen från

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

den dag, då utslaget muntligen afkunnades, eller, om det blifvit efter anslag meddeladt, från den dag, å hvilken utslaget är stäldt.

För klagan öfver auktion, som af öfverexekutor hållen är, vare tid, som nu är sagd, räknad från auktionsdagen.

184 §.

Har klaganden underlåtit att till hofrätten ingifva öfverexekutors utslag eller protokoll i målet, skall hvad i 171 § finnes för der afsedt fall stadgadt ega motsvarande tillämpning.

185 §.

Ej må ändring göras i öfverexekutors utslag, med mindre tillfälle, efter ty här nedan sägs, lemnats part, hvars rätt är i fråga, att öfver besvären sig förklara.

Finner hofrätten någon böra öfver besvären höras, vare klaganden pliktig att efter föreläggande uttaga de af honom ingifna besvärshandlingarne samt dem i hufvudskrift eller besannad afskrift vederparten tillställa, så ock att inom lika tid, som för besvärens anförande gäلت, räknad från den dag föreläggandet genom anslag inom hofrätten kungöres, till hofrätten inkomma med sådant intyg, som i 11 kap. 38 § rättegångsbalken sägs, rörande delgifningen och dagen derfor samt återställa handlingarne eller ingifva styrkt afskrift deraf.

Har klaganden före utgången af den tid, som är stadgad för ingifvande af delgifningsbevis och återställande af besvärshandlingarna, hos hofrätten sökt anstånd med fullgörande af hvad honom i sagda hänseenden åligger, må hofrätten sådant anstånd på viss tid bevilja, när skäl dertill äro.

Äro vid besvären fogade kartor eller andra ritningar, eller ock handlingar af vidlyftigare beskaffenhet, såsom protokoll i annat mål, eller handlingar rörande laga skifte eller dermed jemförlig förrättning, eller handelsböcker eller andra räkenskaper, ege, på framställning af klaganden, hofrätten efter omständigheterna förordna, huruvida de må från delgifning undantagas.

186 §.

Är, i fall då klagandens vederpart skall höras, ej veterligt, hvar han sig uppehåller, eller upplyses, att han vistas å utrikes ort; har

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

han ej i hofrätten anmält viss person, som eger att å hans vägnar mottaga besvärshandlingarna eller anvisning å sådant ombud eljest kunnat erhållas; återställe klaganden inom stadgad tid besvärshandlingarna, der de äro af honom uttagna, och lägge hofrätten honom viss tid före att styrka, det han låtit i allmänna tidningarne tre gånger, minst fjorton dagar mellan hvarje gång, kungöra, att besvär i målet blifvit anförda, samt att besvärshandlingarna finnas hos hofrätten att tillgå.

187 §.

Visas, att klaganden på grund af laga förfall varit ur stånd att fullgöra hvad honom enligt 185 eller 186 § åligger, lägge hofrätten honom ny tid före. Visas ej laga förfall, eller, der fråga är om delgifning enligt 185 §, att för delgifningen mött hinder, hvarom i 186 § sägs, ege hofrätten, då den stadgade tiden gått till ända, företaga målet till afgörande.

Har ej, då målet till afgörande företages, till hofrätten inkommit bevis att delgifning skett före utgången af den för ingifvande af delgifningsbevis bestämda tid, och är ej heller förklaring afgifven, eller äro ej besvärshandlingarne återställda eller styrkt afskrift deraf ingifven då målet afgöras skall, hafve klaganden förlorat sin talan. Lag samma vare, der klaganden ej styrkt sig hafva i enlighet med hofrättens föreläggande låtit i allmänna tidningarne införa kungörelse om besvären och förklaring ej inkommit då målet till afgörande företages.

188 §.

Har klaganden låtit sina besvär af annan ingifvas till hofrätten, vare i fall, som i 185 § afses, denne utan särskildt bemyndigande berättigad att å klagandens vägnar uttaga besvärshandlingarna från hofrätten.

189 §.

Har före utgången af den för ingifvande af delgifningsbevis bestämda tid klaganden låtit besvärshandlingarna tillställas vederparten, vare denne pliktig att inom lika tid som för besvärens anförande gält,

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

räknad från den dag handlingarna honom tillställes, förklaring till hof-rätten ingifva; är kungörelse angående besvären i allmänna tidningarna införd, skall förklaringen ingifvas inom nittio dagar från sista kungö-randet. Förklaring, hvarom nu är sagdt, må ock i betaldt bref med allmänna posten till hofrätten insändas.

Inkommer ej förklaring inom föreskrifven tid, må det ej föranleda uppehåll med målets afgörande, med mindre inom samma tid visas laga förfall; visas förfall, utsätte hofrätten ny tid.

190 §.

Hvad parterne enligt 185 och 189 §§ hafva att iakttaga, så ock äfventyret om det försummas, skall tecknas å besvärsskriften.

191 §.

Pröfvar hofrätten tillfälle böra lemnas klagandens vederpart att afgifva yttrande öfver inlaga, som efter det besvären utstälts till förklaring blifvit af klaganden ingifven, eller finnes nödigt att klaganden höres öfver förklaring eller annan inlaga, som af vederparten ingifvits, ege hofrätten meddela föreskrift om delgifvande af inlaga, hvarom fråga är. Besluter hofrätten att infordra öfverexekutors eller utmätningsmans ut-låtande öfver besvären, må ej part med beslutets delgifvande betungas.

192 §.

Huru mål, som blifvit af öfverexekutor å Gotland afgjorda, må fullföljas i annan ordning, än nu är sagdt; derom är särskildt stadgadt.

193 §.

Föranleda besvären ej ändring i öfverklagade utslaget, gælde den klagande vederpartens kostnader i målet, efter ty hofrätten präfvar skäligt. Finnes någon hafva ohemult klagat, böte såsom i 29 kap. 2 § rättegångsbalken stadgadt är. Missfirmar någon hos hofrätten öfver-exekutor, ege hofrätten, ändå att åtal ej sker, döma den felande till ansvar, när brottsligheten ej är gröfre, än att den må med böter be-läggas; är den svårare, låte hofrätten den brottslige der särskildt åtalas.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

194 §.

Då besvär mot öfverexekutors utslag anmälas, ege hofrätten, när skäl dertill förekommer, att, innan ändringssökandet slutligen pröfvas, förordna, att utslaget icke må verkställas eller att, om verkställighet redan följt, ytterligare åtgärd ej må vidtagas.

195 §.

Då i utsökningsmål hofrätt meddelat utslag, deröfver klagan må föras, skall kungörelse om utslaget införas i allmänna tidningarna.

Närmare föreskrifter i fråga om sådan kungörelse meddelas af Konungen.

196 §.

Hofrätts utslag i mål, hvarom i 2 kap. sägs, må ej öfverklagas. Har i annat utsökningsmål hofrätt meddelat utslag, hvarigenom målet visats åter till öfverexekutor eller utmättningsman, skall hvad i 177 § finnes stadgadt för der afsedt beslut om återförvisning ega tillämpning.

Öfver slutligt utslag, som eljest i utsökningsmål af hofrätt meddelats, må klagan hos Konungen föras genom besvär, som, vid talans förlust, skola till nedre justitierevisionen ingifvas före klockan tolf å trettionde dagen från den dag, då utslaget gafs, dock att, der inom sagda tid laga förfall visas, ny tid af Konungen utsättes. Klaganden åligger att vid besvären foga öfverklagade utslaget jemte hofrätts protokoll, så ock öfriga protokoll och utslag i målet, der de ej skola från hofrätten insändas; försummas det och är ej det felande hos Konungen tillgängligt, då målet till afgörande företages, skall klaganden hafva sin talan förlorat. Hvad sålunda för ändringssökande iakttagas bör skall i utslaget gifvas till känna.

Äro besvär öfver hofrätts utslag anförda, skola från hofrätten infordras derstädes befintliga handlingar i målet. Finnes någon böra höras öfver besvären eller öfver annan inlaga, som i målet ingifvits till Konungen, skall hvad i 185—191 §§ är för hofrätt stadgadt i tillämpliga delar gälla; och skola, vid delgifning af besvär, jemväl de i hofrätten af klaganden ingifna handlingar, öfver hvilka tillfälle ej lemnats vederparten att sig yttra, honom delgifvas.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1902; dock skola hittills gällande bestämmelser lända till efterrättelse, der talan fullföljes mot utslag eller beslut, som meddelats före nämnda dag, eller verkställighet sökes å sådant utslag eller beslut.

4:o). Lag

om beräkning af fatalitetid i visst fall.

Härigenom förordnas som följer:

Infaller å söndag eller annan allmän helgedag tid, då åtgärd för talans fullföljd eller bevarande i rättegångs- eller utskökningsmål eller i ärende, hvarmed efter ansökning eller annorledes domstol tager befattning, sist bör företagas, må den åtgärd företagas å nästa söckendag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1902.

5:o). Lag

om offentlighet i visst fall vid förhör inför hofrätt.

Härigenom förordnas som följer:

Hvad i förordningen den 22 april 1881 om offentlighet vid underdomstolarne samt i lagen den 29 mars 1899, innefattande tillägg till nämnda förordning, finnes stadgadt i afseende å rättegång vid allmän underrätt skall jemväl ega tillämpning, när i brottmål, hvarmed hofrätt såsom första domstol tager befattning, förhör eger rum inför hofrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1902.

Stockholm den 18 april 1901.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.

Reservationer

vid förslaget till lag om ändring i vissa delar af rättegångsbalken:

i fråga om 26 kap. 7 §, af herr Leman, hvilken ansett, att åt denna paragraf bort gifvas följande lydelse:

Har käranden underlåtit att till hofrätten ingifva underrättens protokoll eller vadebevis, och är ej det felande af annan part ingifvet, förelägge hofrätten käranden viss tid att dermed inkomma, vid äfventyr att, der det ej inom förelagd tid är i hofrätten ingifvet, käranden skall hafva sin talan förlorat.

i fråga om 27 kap. 5 §, af herrar Zetterstrand och Leman, hvilka ansett, att första stycket af denna paragraf bort utgå samt paragrafen erhålla följande lydelse:

Äro besvär anförda, ankomme på hofrätten att om vederpartens hörande öfver besvären förordna; dock må ej, med mindre tillfälle lem-nats vederparten att sig förklara, ändring i underrättens utslag göras, i annat fall än då besvären angå någons häktande eller qvarhållande i häkte eller hemtande till rätten, eller ock stadgandet i senare stycket af 12 § eger tillämpning.

i fråga om 29 kap. 4 §, af herrar F. Andersson och Jansson, hvilka ansett, att åt denna paragraf bort gifvas följande lydelse:

Finnes någon hos Konungen mot klara skäl och bättre vett klaga öfver hofrätts dom, böte från etthundra till femhundra daler; och vare i ty fall samma lag för fullmäktig som för part.

i fråga om 30 kap. 16 §, af herr Leman, hvilken ansett, att föreskriften i nuvarande 30 kap. 5 § rättegångsbalken, det den, som tappat i hofrätt och vill söka Konungen deremot, skall omant utgifva hvad dömdt är, bort bibehållas, samt att alltså föreskrift om skyldighet att fullgöra hofrätts dom bort under 30 kap. 16 § i lagen intagas.

samt beträffande utskottets i fråga om 30 kap. 16 § fattade beslut att föreslå revisionsskillingens belopp till tvåhundra daler, af herrar Hasselrot, Sandqvist, Leman, Hedenstierna och Lindhagen, hvilka ansett revisions-skillingen böra sättas till det af Kongl. Maj:t föreslagna beloppet, fyra-hundra daler.

Herr Almgren har begärt få antecknadt, att han icke deltagit i detta ärendes behandling inom utskottet.